

Байгаль орчин, нийгмийн чиглэлээр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө – Улаанбаатар-Дархан чиглэлийн авто замын төсөл

Тайлбар:

ЗТХЯ хэрэгжүүлэх	Гэрээт гүйцэтгэгч хэрэгжүүлэх	ЗТХЯ / ТХН хэрэгжүүлэх
------------------	-------------------------------	------------------------

№	Арга хэмжээ	Байгаль орчин, нийгэмд учрах эрсдэл (Хүлээх үүрэг/ Үр өгөөж)	Тавигдах шаардлага (Хууль тогтоомж, ЕСБХБ-ны гүйцэтгэлийн шаардлага/ГШ, шилдэг туршлага)	Нөөц бололцоо, хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ шаардлага, хариуцах тал	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Дэвшүүлсэн зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Хэрэгжилтийн статус
ГШ1	Байгаль орчин, нийгэмд үзүүлэх нөлөөллийн үнэлгээ, менежмент						
1.1	<p>Байгаль орчин, нийгэмд үзүүлэх нөлөөллийн үнэлгээ.</p> <p>Байгаль орчин, нийгмийн чиглэлээр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө, Байгаль орчин, нийгмийн нөлөөллийн үнэлгээнд тодорхойлсон нөлөөллийг бууруулах болон менежмент, хяналт шинжилгээний арга хэмжээнүүд, холбогдох зөвшөөрлүүдийн шаардлагыг гэрээт гүйцэтгэгчидтэй байгуулах гэрээнд тусган оруулах.</p>	Гэрээт гүйцэтгэгчид ЕСБХБ-ны гүйцэтгэлийн шаардлагыг хангах.	ЕСБХБ-ны ГШ1-ГШ10. Энд ГШ7, ГШ9 хамаарахгүй.	Дотоод нөөц бололцоо (ЗТХЯ).	Тендерийн урилгыг тараахаас өмнө – 2019 оны 6 сар	<p>Байгаль орчин, нийгмийн чиглэлээр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө, Байгаль орчин, нийгмийн нөлөөллийн үнэлгээнд тодорхойлсон нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээнүүд, холбогдох зөвшөөрлүүдийн шаардлагыг тендерийн урилгад тусгасан байна. Гэрээт гүйцэтгэгчдэд тавигдах нэн тэргүүний шаардлагууд нь дараах болно. Үүнд:</p> <ul style="list-style-type: none"> Төслийн Байгаль орчин, нийгэм, эрүүл мэнд, аюулгүй байдлын менежментийн тогтолцоо (БОНЭМАБМТ), бодлого, Байгаль орчин, нийгмийн менежмент, хяналт шинжилгээний төлөвлөгөө (БОНМХШТ)-г боловсруулан хэрэгжүүлж, шаардлагатай судалгаа, хяналт шинжилгээ, урьдчилсан шинжилгээнүүдийг гүйцэтгэх. Төслийн талбайд хэрэгжүүлэх 	

№	Арга хэмжээ	Байгаль орчин, нийгэмд учрах эрсдэл (Хүлээх үүрэг/ Үр өгөөж)	Тавигдах шаардлага (Хууль тогтоомж, ЕСБХБ-ны гүйцэтгэлийн шаардлага/ГШ, шилдэг туршлага)	Нөөц бололцоо, хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ шаардлага, хариуцах тал	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Дэвшүүлсэн зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Хэрэгжилтийн статус
						<p>Байгаль орчин, нийгмийн менежмент, хяналт шинжилгээний нарийвчилсан төлөвлөгөөг боловсруулж хэрэгжүүлэх.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Шаардлагатай зөвшөөрлүүдийг бүрдүүлж, холбогдох бүртгэлийг хөтлөх. • Барилгын ажлын явцад талуудын оролцоог хангах төлөвлөгөө (ТОХТ)-г нарийвчлан боловсруулах. • БОНЭМАБ-ын хэрэгжилтийг тайлагнах. 	
1.2	<p>Байгаль орчин, нийгмийн менежментийн тогтолцоо (БОНМТ).</p> <p>Ажлын байрны эрүүл мэнд, аюулгүй байдал (АБЭМАБ)-ыг нэгтгэсэн БОНМТ-г бий болгож, хэрэгжүүлэх. Цаашид төслийн Байгаль орчин, нийгэм, эрүүл мэнд, аюулгүй байдал (БОНЭМАБ)-ын гэж нэрлэгдэх уг тогтолцоо нь дараах бүрэлдэхүүн хэсгүүдийг багтаасан байна. Үүнд:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Бодлого, төлөвлөгөө, журмууд (мөн гэрээт гүйцэтгэгчдийн дагаж мөрдөх төслийн Байгаль орчин, нийгмийн менежмент, хяналт шинжилгээний төлөвлөгөө багтана); • Талуудын хүлээх үүрэг хариуцлага (мөн оролцоог хангах арга барил буюу интерфэйс багтана); • Төслийн цаашид хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаануудад хяналт тавих, удирдах хөтөлбөр. 	Албан ёсны тогтолцоогоор дамжуулан байгаль орчин, нийгэм, эрүүл мэнд, аюулгүй байдлыг оновчтой удирдаж, хэрэгжүүлэх.	ЕСБХБ ГШ1. Олон улсын сайн туршлага. ISO 14001 стандарт. ISO 45001 стандарт.	ЗТХЯ / ТХН.	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө боловсруулна. Гэрээт гүйцэтгэгчдийн нийцлийг барилгын ажлын явцад хянана.	Төслийн БОНЭМАБ-ын менежментийн нэгдсэн тогтолцоог бий болгож, хэрэгжүүлнэ.	

№	Арга хэмжээ	Байгаль орчин, нийгэмд учрах эрсдэл (Хүлээх үүрэг/ Үр өгөөж)	Тавигдах шаардлага (Хууль тогтоомж, ЕСБХБ-ны гүйцэтгэлийн шаардлага/ГШ, шилдэг туршлага)	Нөөц бололцоо, хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ шаардлага, хариуцах тал	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Дэвшүүлсэн зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Хэрэгжилтийн статус
	<p>Төслийн Байгаль орчин, нийгэм, эрүүл мэнд, аюулгүй байдлын тогтолцоо болон Байгаль орчин, нийгмийн менежмент, хяналт шинжилгээний төлөвлөгөөг бүх гэрээт гүйцэтгэгчдийн хэмжээнд, АХБ-ны төсөлтэй нэгдмэл байдлаар хэрэгжүүлэх. Талуудын хүлээх үүрэг хариуцлагыг тодорхой зааж өгөх.</p> <p>Барилгын ажилд шаардлагатай холбогдох зөвшөөрлүүдийг гэрээт гүйцэтгэгчид хариуцаж бүрдүүлэх ба хэрэгжилтэнд нь барилгын үе шатанд ТХН, зам ашиглалтын үе шатанд ЗТХЯ тус тус хяналт тавьж ажиллана.</p> <p><i>[Тайлбар: Тогтолцоонууд нь ерөнхийдөө ISO 14001, ISO 45001 стандартуудын зорилтыг хангасан байх боловч батламж авах шаардлагагүй].</i></p>						
1.3	<p>Байгаль орчин, нийгмийн талаар баримтлах бодлого.</p> <p>Дараах наад захын шаардлагуудыг багтаасан төслийн бодлого, Ёс зүйн дүрмийг Байгаль орчин, нийгэм, эрүүл мэнд, аюулгүй байдлын тогтолцоотой хамт боловсруулах. Үүнд:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Байгаль орчин, нийгмийн талаар баримтлах бодлого • Хүний нөөцийн бодлого (энд хөдөлмөрийн харилцаа болон ажлын байрны нөхцөл, хүн амын эрүүл мэнд, аюулгүй байдлыг багтаасан байна) • Гэрээт гүйцэтгэгч/ханган нийлүүлэгчдийн талаар баримтлах бодлого • Ёс зүйн дүрэм <p>Гэрээт гүйцэтгэгчид нь төслийн бодлогыг дагаж мөрдөх үүрэг хүлээнэ.</p>	Төслийн хэрэгжилтийг нийт гэрээт гүйцэтгэгчдийн хэмжээнд ЕСБХБ-ны гүйцэтгэлийн шаардлагуудад нийцүүлэх.	ЕСБХБ ГШ1, ГШ2, ГШ4. Олон улсын сайн туршлага.	ЗТХЯ / ТХН.	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө. Гэрээт гүйцэтгэгчдийн нийцлийг барилгын ажлын явцад хянана.	Баримтлах бодлогуудыг боловсруулж, төслийн Байгаль орчин, нийгэм, эрүүл мэнд, аюулгүй байдлын тогтолцоонд тусгасан байна.	

№	Арга хэмжээ	Байгаль орчин, нийгэмд учрах эрсдэл (Хүлээх үүрэг/ Үр өгөөж)	Тавигдах шаардлага (Хууль тогтоомж, ЕСБХБ-ны гүйцэтгэлийн шаардлага/ГШ, шилдэг туршлага)	Нөөц бололцоо, хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ шаардлага, хариуцах тал	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Дэвшүүлсэн зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Хэрэгжилтийн статус
1.4	<p>Байгаль орчин, нийгмийн менежмент, хяналт шинжилгээний төлөвлөгөө (БОНМХШТ).</p> <p>Нэмэлт БОНМХШТ нь тендерийн баримт бичгийн бүрдэл хэсэг байна.</p> <p>Барилгын ажлын төлөвлөлтөд орсон батлагдсан өөрчлөлтүүд, археологи, экологийн г.м нэмэлт судалгааны ажлуудын үр дүнг нэмэлт БОНМХШТ-д тусган шинэчилж, гэрээт гүйцэтгэгчдээр мөрдүүлэх үүргийг ЗТХЯ/ТХН хүлээнэ. Төслийн БОНМХШТ-д дараах наад захын асуудлуудыг тусгана. Үүнд:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Талуудын хүлээх үүрэг хариуцлага • Авч хэрэгжүүлэх ерөнхий арга хэмжээнүүд • Замын хэсгүүдэд авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээнүүд • Хяналт шалгалт, хяналт шинжилгээний шаардлагууд, шаардлагатай багаж хэрэгслүүд • Үзлэг шалгалт, аудитын шалгалт, тайлангууд • Үл нийцэл, ослын тохиолдолд мөрдөх журмууд 	<p>Албан ёсны тогтолцоогоор дамжуулан байгаль орчин, нийгэм, эрүүл мэнд, аюулгүй байдлыг оновчтой удирдаж, хэрэгжүүлэх.</p> <p>Гэрээт гүйцэтгэгчдийг удирдан зохицуулах.</p>	<p>ЕСБХБ ГШ1, ГШ3, ГШ4.</p> <p>Олон улсын сайн туршлага.</p>	<p>ЗТХЯ / ТХН.</p>	<p>Нэмэлт БОНМХШТ-г олон нийтэд нээлттэй танилцуулна.</p> <p>Нэмэлт БОНМХШТ нь тендерийн баримт бичгийн бүрдэл хэсэг байна.</p> <p>Төслийн хянаж шинэчилсэн БОНМХШТ-г барилгын ажил эхлэхээс өмнө танилцуулна.</p>	<p>Төслийн БОНМХШТ-г хянан шинэчилж, төслийн Байгаль орчин, нийгэм, эрүүл мэнд, аюулгүй байдлын менежментийн тогтолцоонд нэгтгэн тусгасан байна.</p> <p>БОНМХШТ-г ЕСБХБ-д хүргүүлж хянуулан, татгалзах зүйлгүйг баталгаажуулна.</p>	
1.5	<p>Төслийн БОНМТ, бодлого, БОНМХШТ</p> <p>Холбогдох бодлого, БОНМХШТ (#1.2, 1.3, 1.4)-г багтаасан төслийн Байгаль орчин, нийгэм, эрүүл мэнд, аюулгүй байдлын менежментийн тогтолцоог хэрэгжүүлэх.</p> <p>Шаардлагатай тохиолдолд барилгын ажлын нарийвчилсан БОНМХШТ-г замын хэсэг тус бүрээр төслийн БОНЭМАБМТ-ны гүйцэтгэлийн шаардлагууд болон нэмэлт БОННУ/БОНМХШТ, төслийн талбайн шаардлага (жнь: түр газар чөлөөлөх шаардлага г.м)-д үндэслэн боловсруулж, ТХН-ээр батлуулах.</p>	<p>Албан ёсны тогтолцоогоор дамжуулан байгаль орчин, нийгэм, эрүүл мэнд, аюулгүй байдлыг оновчтой удирдаж, хэрэгжүүлэх.</p> <p>Гэрээт гүйцэтгэгчдийг удирдан зохицуулах.</p>	<p>ЕСБХБ ГШ1, ГШ3, ГШ4.</p> <p>Олон улсын сайн туршлага.</p>	<p>Гэрээт гүйцэтгэгчид (тэдний туслан гүйцэтгэгчид).</p>	<p>Төслийн талбайд барилгын ажил эхлэхээс өмнө боловсруулна.</p> <p>Барилгын ажлын явцад тогтмол баримтална.</p>	<p>Барилгын ажлын нарийвчилсан БОНМХШТ-г замын хэсэг тус бүрээр боловсруулж, ТХН-ээр батлуулсан байна.</p> <p>Төлөвлөгөөнүүдийг ЕСБХБ-д хүргүүлж хянуулан, татгалзах зүйлгүйг баталгаажуулна.</p> <p>Нарийвчилсан БОНМХШТ-г хэрэгжүүлж, үйл явц, үр дүнг сар, улирал, жилийн давтамжтай тайлагнана.</p>	

№	Арга хэмжээ	Байгаль орчин, нийгэмд учрах эрсдэл (Хүлээх үүрэг/ Үр өгөөж)	Тавигдах шаардлага (Хууль тогтоомж, ЕСБХБ-ны гүйцэтгэлийн шаардлага/ГШ, шилдэг туршлага)	Нөөц бололцоо, хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ шаардлага, хариуцах тал	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Дэвшүүлсэн зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Хэрэгжилтийн статус
	<p>Замын хэсэг бүрээр боловсруулах барилгын ажлын нарийвчилсан БОНМХШТ-д дараах наад захын асуудлуудыг тусгасан байна. Үүнд:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Усны менежмент • Гамшгийн бэлэн байдал, хариу арга хэмжээ (4.6-г харах) • Асгаралтаас урьдчилан сэргийлэх, асгаралтын үед авах хариу арга хэмжээ • Материалын ашиглалт (энд барилгын материалын карьерын менежмент хамаарна), хог хаягдлын менежмент • Аюултай материалын менежмент • Соёлын өв • Хөдөлмөрийн харилцааны менежмент (барилгын түр кэмпүүд хамаарна) (2.1-г харах) • Хөдөлмөрийн харилцаатай холбоотой гомдол барагдуулах механизм (2.6 - 2.8-г харах) • Биологийн олон янз байдал (ГШ6-г харах) • Тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний менежмент (барилгын ажлын талбайн гадна ба дотор) (4.4-г харах) • Ажлын байрны эрүүл мэнд, аюулгүй байдал (АБЭМАБ) (4.1-г харах) • Хүн амын эрүүл мэнд, аюулгүй байдал (4.2-г харах) • Агаарт хаягдах хийн ялгарал • Дуу шуугиан, доргио чичиргээ • Аюулгүй байдал, харуул хамгаалалт • Сургалтын төлөвлөгөө • Эвдэгдсэн талбайн нөхөн сэргээлт • Олон нийтээс ирсэн санал гомдлыг барагдуулах механизмыг багтаасан Талуудын оролцоог хангах төлөвлөгөө (ГШ10-г харах) 						

№	Арга хэмжээ	Байгаль орчин, нийгэмд учрах эрсдэл (Хүлээх үүрэг/ Үр өгөөж)	Тавигдах шаардлага (Хууль тогтоомж, ЕСБХБ-ны гүйцэтгэлийн шаардлага/ГШ, шилдэг туршлага)	Нөөц бололцоо, хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ шаардлага, хариуцах тал	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Дэвшүүлсэн зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Хэрэгжилтийн статус
	<ul style="list-style-type: none"> Сургалт Газар чөлөөлөх, нүүлгэн шилжүүлэх төлөвлөгөө (шаардлагатай тохиолдолд) (ГШБ-г харах) <p>Шаардлагатай бол санал болгож буй карьер, барилгын ажлын түр кэмп болон ажлын түр талбайнууд, барилгын материал тээвэрлэх ажлын замуудаас үзүүлэх нөлөөллийг тодорхойлж менежментийн төлөвлөгөөнүүдэд тусгах.</p> <p>Хяналт шинжилгээний дэлгэрэнгүй шаардлага, төлөвлөгөөг БОНМХШТ-д нэгтгэн оруулах.</p>						
1.6	<p>Байгаль орчин, нийгмийн менежментийн төлөвлөгөө (БОНМТ).</p> <p>Ашиглалт, засвар үйлчилгээ (АЗҮ)-ний чиглэлээр хэрэгжүүлэх БОНМХШТ боловсруулах.</p>	<p>Албан ёсны тогтолцоогоор дамжуулан байгаль орчин, нийгэм, эрүүл мэнд, аюулгүй байдлыг оновчтой удирдаж, хэрэгжүүлэх.</p>	<p>ЕСБХБ ГШ1, ГШ3, ГШ4.</p> <p>Олон улсын сайн туршлага.</p>	ЗТХЯ / ТХН.	<p>Ашиглалтын үе шатнаас өмнө боловсруулна.</p> <p>Ашиглалтын үе шатанд тогтмол дагаж мөрдөнө.</p>	<p>Ашиглалт, засвар үйлчилгээ (АЗҮ)-ний чиглэлээр хэрэгжүүлэх нарийвчилсан БОНМХШТ-г боловсруулсан байна.</p> <p>Төлөвлөгөөнүүдийг ЕСБХБ-д хүргүүлж хянуулан, татгалзах зүйлгүйг баталгаажуулна.</p>	
1.7	<p>Холбогдох зөвшөөрлүүд.</p> <p>Холбогдох зөвшөөрлүүдийн бүртгэлийг гаргаж гэрээт гүйцэтгэгчдэд хүргүүлэх.</p> <p>Гэрээт гүйцэтгэгчид холбогдох зөвшөөрлүүдийг авч бүрдүүлсэн эсэх, уг зөвшөөрлүүдийн шаардлагыг хэрэгжүүлж ажиллаж байгаа эсэхэд хяналт тавих.</p>	<p>ЕСБХБ-ны гүйцэтгэлийн шаардлагууд болон Монгол Улсын хууль тогтоомжид нийцүүлэх.</p>	<p>ЕСБХБ ГШ1.</p> <p>Монгол Улсын хууль тогтоомж.</p>	ЗТХЯ / ТХН.	<p>Төслийн талбайд барилгын ажил эхлэхээс өмнө боловсруулна.</p> <p>Төсөлд шаардлагатай зөвшөөрлүүдийн бүртгэлийг төслийн барилгын болон ашиглалтын үе шатанд тогтмол хянаж,</p>	<p>Төсөлд шаардлагатай зөвшөөрлүүдийн бүртгэл.</p> <p>Төсөлд шаардлагатай зөвшөөрлүүдийн нэгдсэн бүртгэл, авч бүрдүүлсэн зөвшөөрлүүдийн жагсаалт.</p>	

№	Арга хэмжээ	Байгаль орчин, нийгэмд учрах эрсдэл (Хүлээх үүрэг/ Үр өгөөж)	Тавигдах шаардлага (Хууль тогтоомж, ЕСБХБ-ны гүйцэтгэлийн шаардлага/ГШ, шилдэг туршлага)	Нөөц бололцоо, хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ шаардлага, хариуцах тал	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Дэвшүүлсэн зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Хэрэгжилтийн статус
					шинэчилнэ.		
1.8	Холбогдох зөвшөөрлүүд. Шаардлагатай зөвшөөрлүүдийг бүрдүүлж бэлдэх, замын хэсэг тус бүрт хамаарах зөвшөөрлийн шаардлагуудын хэрэгжилт, нийцлийг хангах. Барилгын үйл ажиллагаа (жнь: ус ашиглалт, бетон зуурмагийн үйлдвэрийн зөвшөөрөл, барилгын түр кэмпүүд, карьер г.м)-г эхлүүлэхээс өмнө шаардлагатай бүх зөвшөөрлийг авч бүрдүүлсэн байх.	ЕСБХБ-ны гүйцэтгэлийн шаардлагууд болон Монгол Улсын хууль тогтоомжид нийцүүлэх.	ЕСБХБ ГШ1. Монгол Улсын хууль тогтоомж.	Гэрээт гүйцэтгэгч.	Замын хэсгүүдэд хамаарах зөвшөөрлүүдийн бүртгэлийг төслийн барилгын болон ашиглалтын үе шатанд тогтмол хянаж, шинэчилнэ.	Замын хэсгүүдэд хамаарах зөвшөөрлүүдийн бүртгэл. Замын хэсгүүдэд хамаарах шаардлагатай зөвшөөрлүүдийн нэгдсэн бүртгэл, авч бүрдүүлсэн зөвшөөрлүүдийн жагсаалт.	
1.9	Байгууллагын чадавхи, хүлээсэн үүрэг авсан амлалт (ТХН). ТХН-ийн бүтэц, үүрэг хариуцлагын хуваарилалтыг тодорхой гаргах (үүнд АХБ-ны төсөл (АХБ/ТХН)-тэй харилцах харилцаа мөн багтана). Байгууллагын бүтэц, зохион байгуулалтын диаграмд голлох үүргүүдийг тусган оруулах. ТХН, гэрээт гүйцэтгэгчид болон бусад чухал ажилтнуудын чадавхи, нөөц бололцоог үнэлж дүгнэх.	Бүтэц, зохион байгуулалтын зохих нөөц, чадавхийг бүрдүүлэх.	ЕСБХБ ГШ1, ГШ2. Олон улсын сайн туршлага.	ЗТХЯ / ТХН. ТХН-ийн хүний нөөцийн зардал.	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө.	ТХН-ийн бүтэц, зохион байгуулалтын диаграм. Томилогдсон мэргэжилтнүүдийн нэрс. Байгаль орчин, нийгэм, эрүүл мэнд, аюулгүй байдлын ур чадвартай удирдах ажилтан, мэргэжилтнүүдийг ТХН-д авч ажиллуулна.	
1.10	Байгууллагын чадавхи, хүлээсэн үүрэг амлалт (ТХН). ТХН-д ажиллах байгаль орчин, нийгэм, эрүүл мэнд, аюулгүй байдлын асуудал хариуцсан мэргэжилтнүүдийг ажлын байрны тодорхойлолтын дагуу томилж, ажиллуулах.	Бүтэц, зохион байгуулалтын зохих нөөц, чадавхийг бүрдүүлэх.	ЕСБХБ ГШ1, ГШ2. Олон улсын сайн туршлага.	ЗТХЯ / ТХН. ТХН-ийн хүний нөөцийн зардал.	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө.	Томилогдсон мэргэжилтнүүдийн нэрс. Байгаль орчин, нийгэм, эрүүл мэнд, аюулгүй байдлын ур чадвартай удирдах ажилтан, мэргэжилтнүүдийг ТХН-д авч ажиллуулна.	
1.11	Байгууллагын чадавхи, хүлээсэн үүрэг амлалт (Гэрээт гүйцэтгэгчид). Гэрээт гүйцэтгэгчид нь замын хуваарьт хэсгүүдийн барилгын ажлыг гүйцэтгэх явцад	Бүтэц, зохион байгуулалтын зохих нөөц, чадавхийг бүрдүүлэх.	ЕСБХБ ГШ1, ГШ2. Олон улсын сайн туршлага.	Гэрээт гүйцэтгэгч.	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө.	Гэрээт гүйцэтгэгч болгон байгаль орчин, нийгэм, эрүүл мэнд, аюулгүй байдлын ур чадвартай удирдах ажилтан, мэргэжилтнүүдийг томилж,	

№	Арга хэмжээ	Байгаль орчин, нийгэмд учрах эрсдэл (Хүлээх үүрэг/ Үр өгөөж)	Тавигдах шаардлага (Хууль тогтоомж, ЕСБХБ-ны гүйцэтгэлийн шаардлага/ГШ, шилдэг туршлага)	Нөөц бололцоо, хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ шаардлага, хариуцах тал	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Дэвшүүлсэн зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Хэрэгжилтийн статус
	байгаль орчин, нийгэм, эрүүл мэнд, аюулгүй байдлын хэрэгжилтийг хангах ажлыг удирдан зохион байгуулах хүний нөөцийг хангалттай бүрдүүлэх.					ТХН-ээр батлуулна. Томилогдсон мэргэжилтнүүдийн нэрс.	
1.12	<p>Ханган нийлүүлэлтийн сүлжээний менежмент.</p> <p>Гэрээт гүйцэтгэгч/Ханган нийлүүлэлтийн сүлжээний менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулж, хэрэгжүүлэх замаар барилгын ажил болон ханган нийлүүлэлтийн сүлжээний байгаль орчин, нийгэм, эрүүл мэнд, аюулгүй байдлын төлөвлөлт, гүйцэтгэлийг хангах. Менежментийн төлөвлөгөөнд дараах наад захын шаардлагуудыг тусгана. Тухайлбал:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Гэрээт гүйцэтгэгчид, туслан гүйцэтгэгчидтэй байгуулах гэрээнд байгаль орчин, нийгмийн чиглэлээр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний холбогдох шаардлагуудыг тусган оруулах • Гэрээт гүйцэтгэгчдийг шалгаруулах тендерийг нарийвчлан хянах • Сонгон шалгаруулалт, томилгооны дараа гэрээт гүйцэтгэгчдийн бодлого, журам, төлөвлөгөөнүүдийг нарийвчлан хянах • Гэрээт гүйцэтгэгчдийн байгаль орчин, нийгэм, эрүүл мэнд, аюулгүй байдал хариуцсан мэргэжилтэн, менежерүүдийн зохих мэргэжлийн үнэмлэх, диплом зэргийг хянаж баталгаажуулах • Үзлэг шалгалт, аудитын шаардлагууд, тэдгээрийн давтамж 	Гэрээт гүйцэтгэгч/Ханган нийлүүлэлтийн сүлжээний менежмент.	ЕСБХБ ГШ1, ГШ2.	ЗТХЯ / ТХН.	Тогтмол.	Ханган нийлүүлэлтийн сүлжээний менежментийн төлөвлөгөө. Тендерт тавих хяналт.	
1.13	<p>Төслийн мониторинг, тайлан.</p> <p>Гэрээт гүйцэтгэгчдийн байгаль орчин, нийгэм, эрүүл мэнд, аюулгүй байдал хариуцсан</p>	Байгаль орчин, нийгэм, эрүүл мэнд, аюулгүй байдлын хэрэгжилтийг	ЕСБХБ-ны ГШ1-ГШ10. Энд ГШ7, ГШ9 хамаарахгүй.	ЗТХЯ / ТХН.	Барилгын ажлын явцад тогтмол (сар, улирал,	Эхлэлийн тайлангууд. Байгаль орчин, нийгэм, эрүүл мэнд, аюулгүй байдлын хэрэгжилтийн	

№	Арга хэмжээ	Байгаль орчин, нийгэмд учрах эрсдэл (Хүлээх үүрэг/ Үр өгөөж)	Тавигдах шаардлага (Хууль тогтоомж, ЕСБХБ-ны гүйцэтгэлийн шаардлага/ГШ, шилдэг туршлага)	Нөөц бололцоо, хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ шаардлага, хариуцах тал	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Дэвшүүлсэн зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Хэрэгжилтийн статус
	<p>мэргэжилтэн, менежерүүдийн зохих мэргэжлийн үнэмлэх, диплом зэргийг хянаж баталгаажуулах.</p> <p>Сонгон шалгаруулалт, томилгооны дараа замын хэсэг тус бүрээр боловсруулсан барилгын ажлын нарийвчилсан БОНМХШТ, баримтлах бодлого, нэвтрүүлэх туршлагыг нарийвчлан хянах.</p> <p>Гэрээт гүйцэтгэгчдийн байгаль орчин, нийгэм, эрүүл мэнд, аюулгүй байдлын гүйцэтгэлд аудитын шалгалтыг тогтмол хийх, гэрээт гүйцэтгэгчдийн барилгын ажил, кэмпүүдэд үзлэг шалгалт хийж, арга хэмжээний хэрэгжилтийг хянах, гэрээт гүйцэтгэгчдэд эргэж мэдээлэл өгөх.</p> <p>Жил тутмын хяналт шинжилгээ, осол, зөрчлийн бүртгэлийг хөтлөхөд зориулж байгаль орчин, нийгэм, эрүүл мэнд, аюулгүй байдалтай холбоотой осол, тохиолдлыг бүртгэх журмыг боловсруулж, мөрдөх.</p> <p>Төслийг бүхэлд нь хамарсан, төсөлд тусгайлан зориулсан, уг цогц журмыг бүх гэрээт гүйцэтгэгчид дагаж мөрдөх.</p> <p>Байгаль орчин, нийгмийн чиглэлээр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээ, хэрэгжүүлэхээр тохирсон бусад үйл ажиллагаануудын хэрэгжилтийн статус, мөн төсөлтэй холбоотой гарсан санал гомдлыг барагдуулж шийдвэрлэсэн байдал зэргийг тусгасан байгаль орчин, нийгэм, эрүүл мэнд, аюулгүй байдлын тайланг ЕСБХБ-д хүргүүлэх.</p>	<p>ЕСБХБ-ны гүйцэтгэлийн шаардлагуудтай харьцуулж тогтмол үнэлэх.</p> <p>Гэрээт гүйцэтгэгч/Ханган нийлүүлэлтийн сүлжээний менежмент.</p> <p>Осол, зөрчлийн тохиолдлуудыг бүртгэж, алдаанаас суралцах.</p>	<p>Олон улсын сайн туршлага.</p>		<p>жил бүр).</p>	<p>тайлангуудыг харилцан тохиролцсон загвар, хуваарийн дагуу бэлтгэж, ЕСБХБ-д сар, улирал тутам хүргүүлнэ.</p> <p>Байгаль орчин, нийгмийн жил бүрийн тайлан (БОНЖБТ)-г ЕСБХБ-д хүргүүлнэ.</p>	
1.14	<p>Төслийн хяналт шинжилгээ, тайлан.</p> <p>Гүйцэтгэлийн явцын тайлангуудыг барилгын ажлын хугацаанд ТХН-д тогтмол хүргүүлэх.</p> <p>Байгаль орчин, нийгэм, эрүүл мэнд, аюулгүй</p>	<p>Байгаль орчин, нийгэм, эрүүл мэнд, аюулгүй байдлын хэрэгжилтийг</p>	<p>ЕСБХБ-ны ГШ1-ГШ10. Энд ГШ7, ГШ9 хамаарахгүй.</p>	<p>Гэрээт гүйцэтгэгчид.</p>	<p>Гэрээт гүйцэтгэгчид байгаль орчин, нийгэм, эрүүл мэнд, аюулгүй</p>	<p>Байгаль орчин, нийгэм, эрүүл мэнд, аюулгүй байдалтай холбоотой зөрчил, тохиолдлуудын тайлан.</p> <p>Байгаль орчин, нийгэм, эрүүл мэнд,</p>	

№	Арга хэмжээ	Байгаль орчин, нийгэмд учрах эрсдэл (Хүлээх үүрэг/ Үр өгөөж)	Тавигдах шаардлага (Хууль тогтоомж, ЕСБХБ-ны гүйцэтгэлийн шаардлага/ГШ, шилдэг туршлага)	Нөөц бололцоо, хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ шаардлага, хариуцах тал	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Дэвшүүлсэн зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Хэрэгжилтийн статус
	байдалтай холбоотой зөрчил, тохиолдлуудын тайланг төслийн журмын дагуу гаргах. Засаж сайжруулах арга хэмжээний журмыг боловсруулах.	ЕСБХБ-ны гүйцэтгэлийн шаардлагуудтай харьцуулж тогтмол үнэлэх. Осол, зөрчлийн тохиолдлуудыг бүртгэж, алдаанаас суралцах.			байдалтай холбоотой зөрчил, тохиолдлуудыг тайлагнаж байх үүргийг тендерийн баримт бичигт тусгах. Барилгын ажлын явцад сар, улирал, жилийн давтамжтай.	аюулгүй байдлын нийцлийн тайланг харилцан тохиролцсон загвар, хуваарийн дагуу бэлтгэж, ТХН-д хүргүүлнэ. ТХН нь гэрээт гүйцэтгэгчдийн ирүүлсэн тайлангуудаас холбогдох мэдээг авч ЕСБХБ-д хүргүүлэх ба тайлангуудад тулгуурлан засаж сайжруулах холбогдох арга хэмжээнүүдийн хэрэгцээ шаардлагыг үнэлж дүгнэнэ.	
ГШ2	Хөдөлмөрийн харилцаа, ажлын байрны орчин нөхцөл						
2.1	Хүний нөөцийн бодлого ба хөдөлмөрийн харилцаа. Нийт ажилчид, гэрээт гүйцэтгэгчид, туслан гүйцэтгэгчдийг багтаасан хүний нөөцийн бодлого, хөдөлмөрийн харилцааны менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулж, хэрэгжүүлэх, ажил олгогч, гэрээт гүйцэтгэгчдийн хооронд байгуулах гэрээнд дараах асуудлуудыг тусгах (эдгээрээр хязгаарлагдахгүй). Үүнд: <ul style="list-style-type: none"> • Ажиллах хүч (энд мөн гуравдагч тал, ханган нийлүүлэлтийн сүлжээ багтана)-ийг удирдан чиглүүлэх арга, аргачлал • Ажилтантай харилцах харилцааны менежмент • Ажилчид холбогдох байгууллагууд (Үйлдвэрчний эвлэл г.м)-д элсэх боломж • Хүний эрх • Ажлын байрны болон хөдөлмөрийн гэрээний нөхцөл	Ажиллах хүчний менежментийг ЕСБХБ-ны шаардлагууд, Монгол Улсын Хөдөлмөрийн тухай хуулинд нийцүүлэх.	ЕСБХБ ГШ2. Монгол Улсын Хөдөлмөрийн тухай хууль. Олон улсын сайн туршлага.	ЗТХЯ / ТХН.	Хүний нөөцийн бодлого, Хөдөлмөрийн харилцааны менежментийн төлөвлөгөөг барилгын ажил эхлэхээс өмнө боловсруулж, хэрэгжүүлэх. Гэрээт гүйцэтгэгчдийн бодлого, журмуудыг төслийн талбайд ажил эхлэхээс өмнө хянаж, батлах. Хүний нөөцийн бодлогыг	Хүний нөөцийн бодлого, Хөдөлмөрийн харилцааны менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулж, хэрэгжүүлнэ. Төслийн болон гэрээт гүйцэтгэгчдийн хүний нөөцийн бодлого нь ЕСБХБ ГШ2 болон Монгол Улсын Хөдөлмөрийн тухай хуулинд нийцсэн байна.	

№	Арга хэмжээ	Байгаль орчин, нийгэмд учрах эрсдэл (Хүлээх үүрэг/ Үр өгөөж)	Тавигдах шаардлага (Хууль тогтоомж, ЕСБХБ-ны гүйцэтгэлийн шаардлага/ГШ, шилдэг туршлага)	Нөөц бололцоо, хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ шаардлага, хариуцах тал	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Дэвшүүлсэн зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Хэрэгжилтийн статус
	<ul style="list-style-type: none"> Хүүхдийн хөдөлмөр, хүчээр буюу албадан хөдөлмөрлүүлэх талаар баримтлах бодлогууд Тэгш боломж ба үл ялгаварлан гадуурхах Ажлын байрны эрүүл мэнд, аюулгүй байдал Авлига, хээл хахууль Гэрээт гүйцэтгэгчийн бодлого, журмуудад хяналт тавих Бүх ажилтнууд холбогдох бодлого, журмуудтай өөрсдийн ойлгох хэлээр танилцах боломж Үзлэг шалгалтын хуваарь 				барилгын болон ашиглалтын үе шатанд хэрэгжүүлэх.		
2.2	<p>Хүний нөөцийн бодлого, хөдөлмөрийн харилцаа.</p> <p>Орон нутгаас ажиллах хүч авч ажиллуулах, ингэхдээ дуу шуугиан, тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөн болон төслийн бусад үйл ажиллагааны шууд нөлөөлөлд өртөж болзошгүй иргэдэд давуу эрх олгох зорилт дэвшүүлэх, хэрэгжилтийг хангахад гэрээт гүйцэтгэгчдийг хөхүүлэн дэмжих.</p>	Нутгийн иргэдэд тэгш боломж олгох, эдийн засгийн үр өгөөжийг нь нэмэгдүүлэх.	ЕСБХБ ГШ2. Олон улсын сайн туршлага.	ЗТХЯ / ТХН.	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө боловсруулах.	Зорилтуудыг тендерийн баримт бичигт тодорхойлж оруулна.	
2.3	<p>Хүний нөөцийн бодлого, хөдөлмөрийн харилцаа, цалин хөлс, тэтгэмж олговрууд, ажлын байрны орчин нөхцөл.</p> <p>Төслийн хүний нөөцийн бодлого, хөдөлмөрийн харилцааны менежментийн төлөвлөгөөг дагаж мөрдөх.</p> <p>Орон нутгийн иргэдийг авч ажиллуулахдаа жендэрийн бодлого, орон нутагт бэлэн байгаа үр чадварыг харгалзан үзэх, ялангуяа дуу шуугиан, тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөн болон төслийн бусад үйл ажиллагааны шууд нөлөөлөлд өртөж болзошгүй иргэдэд давуу эрх</p>	<p>Ажиллах хүчний менежментийг ЕСБХБ-ны шаардлагууд, Монгол Улсын Хөдөлмөрийн тухай хуулинд нийцүүлэх.</p> <p>Нутгийн иргэдэд тэгш боломж олгох, эдийн засгийн үр өгөөжийг нь нэмэгдүүлэх.</p> <p>Төслийн бэлтгэл</p>	ЕСБХБ ГШ2. Олон улсын сайн туршлага.	Гэрээт гүйцэтгэгчид.	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө, барилгын ажлын явцад.	<p>Гэрээт гүйцэтгэгчдийн бодлого, нарийвчилсан төлөвлөгөөнүүд (ажил эхлэхээс өмнө барилгын ажилчидтай холбоотой хэрэгжүүлэх төлөвлөлтүүд мөн багтана)-ийг ТХН-ээр батлуулна.</p> <p>Авч ажиллуулсан орон нутгийн иргэдийн тоо болон жендэрийн бодлогыг авч үзсэн хяналт шинжилгээний тайлангуудыг ТХН-д хүргүүлнэ.</p>	

№	Арга хэмжээ	Байгаль орчин, нийгэмд учрах эрсдэл (Хүлээх үүрэг/ Үр өгөөж)	Тавигдах шаардлага (Хууль тогтоомж, ЕСБХБ-ны гүйцэтгэлийн шаардлага/ГШ, шилдэг туршлага)	Нөөц бололцоо, хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ шаардлага, хариуцах тал	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Дэвшүүлсэн зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Хэрэгжилтийн статус
	<p>олгох.</p> <p>Мэргэжлийн боловсролгүй орон нутгийн ажиллах хүчнийг шаардлагатай сургалтанд хамруулж, ур чадварыг нэмэгдүүлэх.</p> <p>Эрсдлийн даатгалын бодлогууд нь автоматаар хэрэгждэг байх.</p> <p>Орон нутгийн ханган нийлүүлэлтийн сүлжээнүүдийг нэвтрүүлэх.</p> <p>Барилгын ажилчдад зориулсан бие засах газар, завсарлага авах сүүдрэвч, дулаан газруудыг хүртээмжтэй байлгах.</p>	<p>болон барилгын үйл ажиллагааны явцад ажилчдад нийгмийн хангамж олгох.</p>					
2.4	<p>Цалин хөлс, тэтгэмж олговрууд, ажлын болон амрах байрны орчин нөхцөл.</p> <p>Ажилчдын кэмпүүдэд зориулсан стратеги, зарчмуудыг ЕСБХБ-ны удирдамжийн дагуу боловсруулах.</p> <p>Ажилчдын амрах байрны байршлыг тогтоож, шаардлагатай зөвшөөрлүүдийг бүрдүүлэх.</p> <p>Төслийн Ёс зүйн дүрмийг боловсруулж, нийт ажилчдад сургалтаар дамжуулан танилцуулах.</p>	<p>Барилгын ажилчдын шилжин ирэх хөдөлгөөнөөс орон нутгийн хүн амд үзүүлэх нөлөөллийг хамгийн бага байлгах.</p> <p>Ажилчдад нийгмийн хангамж олгох.</p>	<p>ЕСБХБ ГШ2.</p> <p>Олон улсын сайн туршлага.</p>	<p>Гэрээт гүйцэтгэгч.</p>	<p>Гэрээт гүйцэтгэгч нь ажилчдын кэмпийг барихаас өмнө, эсвэл ажилчдыг байранд оруулахаас өмнө холбогдох баримт бичгүүдийг бүрдүүлнэ.</p>	<p>Шаардлагатай зөвшөөрлүүдийг авч бүрдүүлсэн байна.</p> <p>Ажилчдын кэмпийн менежментийн төлөвлөгөө.</p> <p>Кэмпийг ЕСБХБ-ны шаардлагад нийцүүлэн барьж, үйл ажиллагааг явуулна.</p> <p>Ёс зүйн дүрмийг боловсруулж, дүрмийг танилцуулах сургагчийг бэлтгэнэ.</p>	
2.5	<p>Цалин хөлс, тэтгэмж олговрууд, ажлын болон амрах байрны орчин нөхцөл.</p> <p>Гэрээт гүйцэтгэгчдийн ажилчдын амрах байрны стратеги, зарчмуудыг хянан үзэх.</p> <p>Кэмпийн үзлэг шалгалтыг тодорхой давтамжтай гүйцэтгэх.</p>	<p>Гэрээт гүйцэтгэгчдийн ажилчдын байрыг стандартчилах.</p>	<p>ЕСБХБ ГШ2.</p>	<p>ЗТХЯ / ТХН.</p>	<p>Барилгын ажил эхлэхээс өмнө, барилгын ажлын явцад.</p>	<p>Хяналт шинжилгээний тайлангууд.</p>	
2.6	<p>Гомдол барагдуулах механизм.</p> <p>Хөдөлмөрийн харилцаатай холбоотой санал гомдлыг барагдуулах албан ёсны, аливаа шийтгэл үл оногдуулах механизмыг бий болгож,</p>	<p>Ажилчид асуудлуудаа гаргаж тавих суваг болон асуудлыг</p>	<p>ЕСБХБ ГШ2, ГШ10.</p> <p>Олон улсын сайн</p>	<p>ЗТХЯ / ТХН.</p>	<p>Барилгын үе шатнаас өмнө бий болгоно.</p> <p>Барилгын болон</p>	<p>Хөдөлмөрийн харилцаатай холбоотой гомдол барагдуулах төслийн албан ёсны механизмыг нэвтрүүлнэ.</p>	

№	Арга хэмжээ	Байгаль орчин, нийгэмд учрах эрсдэл (Хүлээх үүрэг/ Үр өгөөж)	Тавигдах шаардлага (Хууль тогтоомж, ЕСБХБ-ны гүйцэтгэлийн шаардлага/ГШ, шилдэг туршлага)	Нөөц бололцоо, хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ шаардлага, хариуцах тал	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Дэвшүүлсэн зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Хэрэгжилтийн статус
	<p>төслийн нийт ажилчид, гэрээт гүйцэтгэгчдэд ойлгогдох хэлээр танилцуулж, санал гомдлыг нэрээ хэлэхгүйгээр ирүүлэх боломжийг бүрдүүлэх.</p> <p><i>(Тайлбар: Энэхүү механизм нь ГШ/ГС10-т дурдсан Талуудын оролцоог хангах төлөвлөгөөний бүрэлдэхүүн хэсэг болох хөндлөнгийн оролцоогч талуудад зориулсан механизмаас тусдаа байна)</i></p>	шийдвэрлэх ил тод, байнгын механизмыг бий болгох.	туршлага.		ашиглалтын үе шатанд хэрэгжүүлнэ.	Байгаль орчин, нийгмийн жил бүрийн тайлан (БОНЖБТ)-г ЕСБХБ-д хүргүүлнэ.	
2.7	<p>Гомдол барагдуулах механизм.</p> <p>Хөдөлмөрийн харилцаатай холбоотой санал гомдлыг барагдуулах албан ёсны, аливаа шийтгэл үл оногдуулах механизмыг бий болгож, төслийн нийт ажилчид, гэрээт гүйцэтгэгчдэд ойлгогдох хэлээр танилцуулж, санал гомдлыг нэрээ хэлэхгүйгээр ирүүлэх боломжийг бүрдүүлэх.</p>	Ажилчид асуудлуудаа гаргаж тавих суваг болон асуудлыг шийдвэрлэх ил тод, байнгын механизмыг бий болгох.	ЕСБХБ ГШ2, ГШ10. Олон улсын сайн туршлага.	Гэрээт гүйцэтгэгч.	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө бий болгоно. Барилгын ажлын үе шатанд хэрэгжүүлнэ.	Гэрээг ажилчдад зориулсан хөдөлмөрийн харилцаатай холбоотой гомдол барагдуулах албан ёсны механизмыг төслийн байгаль орчин, нийгэм, эрүүл мэнд, аюулгүй байдлын тогтолцоонд нийцүүлэн нэвтрүүлнэ. Ирсэн санал гомдол, тэдгээрийг хэрхэн шийдвэрлэснийг сар тутмын явцын тайланд тусгаж ТХН-д хүргүүлнэ.	
2.8	<p>Гомдол барагдуулах механизм.</p> <p>Хөдөлмөрийн харилцаатай холбоотой санал гомдлыг барагдуулах албан ёсны, аливаа шийтгэл үл оногдуулах механизмыг бий болгож, төслийн нийт ажилчид, гэрээт гүйцэтгэгчдэд ойлгогдох хэлээр танилцуулж, санал гомдлыг нэрээ хэлэхгүйгээр ирүүлэх боломжийг бүрдүүлэх.</p>	Ажилчид асуудлуудаа гаргаж тавих суваг болон асуудлыг шийдвэрлэх ил тод, байнгын механизмыг бий болгох.	ЕСБХБ ГШ2, ГШ10. Олон улсын сайн туршлага.	ЗТХЯ / ТХН.	Ашиглалтын үе шатанд.	Хөдөлмөрийн харилцаатай холбоотой гомдол барагдуулах албан ёсны төслийн механизмыг нэвтрүүлнэ. Байгаль орчин, нийгмийн жил бүрийн тайлан (БОНЖБТ)-г ЕСБХБ-д хүргүүлнэ.	
2.9	<p>Харуул хамгаалалтын ажилтнуудад тавигдах шаардалага.</p> <p>Харуул хамгаалалтын нийт ажилтнуудыг урьдчилсан хяналт шалгалтанд хамруулж, зохих лиценз, туршлага, сургалтын шаардлагуудыг хангаж буй эсэхийг баталгаажуулах. Нотлох</p>	Харуул хамгаалалтын ажилтнууд болон орон нутгийн иргэдийн дунд асуудал, зөрчил	ЕСБХБ ГШ2.	Гэрээт гүйцэтгэгч.	Харуул хамгаалалтын ажилтнуудыг авч ажиллуулахаас өмнө. Барилгын ажлын	Урьдчилсан хяналт шалгалтыг гүйцэтгэж, холбогдох баримт, тайланг ТХН-д хүргүүлнэ. Харуул хамгаалалтын ажилтнуудтай холбоотой гарсан аливаа	

№	Арга хэмжээ	Байгаль орчин, нийгэмд учрах эрсдэл (Хүлээх үүрэг/ Үр өгөөж)	Тавигдах шаардлага (Хууль тогтоомж, ЕСБХБ-ны гүйцэтгэлийн шаардлага/ГШ, шилдэг туршлага)	Нөөц бололцоо, хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ шаардлага, хариуцах тал	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Дэвшүүлсэн зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Хэрэгжилтийн статус
	бичиг баримтуудыг ТХН-д хүргүүлэх.	үүсэхээс сэргийлэх. Харуул хамгаалалтын ажилтнууд хүний эрх зөрчсөн аливаа тохиолдлоос сэргийлэх.			явцад гарсан зөрчлийн тохиолдлыг тайлагнаж байх.	тохиолдлыг ЕСБХБ-д мэдээлнэ.	
ГШЗ	Нөөцийн үр ашигтай зарцуулалт, бохирдлоос сэргийлэх, хянах						
3.1	Нөөцийн үр ашигтай зарцуулалт. Төсөлд ашиглах нөөц, тэдгээрийг үр ашигтай зарцуулах чиглэлээр авч хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн арга хэмжээ (эрчим хүч, усны нөөцийн хэрэглээ г.м)-г тайлагнах.	Нөлөөлөлд өртөгчдөд үзүүлэх байгаль орчны нөлөөллийн менежмент.	ЕСБХБ ГШЗ. Олон улсын сайн туршлага.	Гэрээт гүйцэтгэгч.	Барилгын үйл ажиллагаа эхлэхээс өмнө.	Гэрээт гүйцэтгэгчид нь нөөцийн үр ашигтай зарцуулалтын нарийвчилсан мэдээллийг боловсруулж төслийн талбайн тодорхой хэсэгт зориулсан барилгын ажлын нарийвчилсан БОНМХШТ-д тусган оруулна.	
3.2	Агаарт ялгарах хийн хаягдалд тавих хяналт, холбогдох хяналт шинжилгээ. Хийн ялгарлыг хянах арга хэмжээнүүд болон хийн ялгарал, тоосны эх сурвалжуудыг тодорхойлсон барилгын ажлын нарийвчилсан БОНМХШТ-г төслийн нэмэлт БОННУ/БОНМХШТ-нд нийцүүлэн боловсруулж, хэрэгжүүлэх. Бутлуур болон холих цехүүд нь нөлөөлөлд өртөгчдийн салхины доод талд, дор хаяж 500 м-ээс 1 км зайд байрлах шаардлагатай. Агаарын чанарын хяналт шинжилгээний нарийвчилсан төлөвлөгөөг гаргаж, агаарын чанарын төлөв байдлын хяналт шинжилгээг төслийн нэмэлт БОННУ/БОНМХШТ-д тодорхойлсон шаардлагын дагуу гүйцэтгэх. Барилгын ажлын хугацаанд тоосны ажиглалт,	Нөлөөлөлд өртөгчдөд үзүүлэх байгаль орчны нөлөөллийн менежмент.	ЕСБХБ ГШЗ. Олон улсын сайн туршлага.	Гэрээт гүйцэтгэгч.	Барилгын үйл ажиллагаа эхлэхээс өмнө боловсруулна. Барилгын ажил эхлэхээс өмнө, мөн барилгын ажлын хугацаанд хэрэгжүүлнэ.	Агаарын чанар, тоосны менежментийн дэлгэрэнгүй төлөвлөгөөг гаргаж ТХН-ээр батлуулна. Төлөвлөгөөнүүдийг ЕСБХБ-д хүргүүлж хянуулан, татгалзах зүйлгүйг баталгаажуулна. Барилгын үе шатнаас өмнөх төлөв байдлыг тодорхойлно. Агаарын чанарын хяналт шинжилгээг шаардлагатай тохиолдолд тодорхой давтамжтай гүйцэтгэнэ. Гэрээт гүйцэтгэгчид барилгын үе шатанд явцын тайланг сар, улирал, жилийн давтамжтай гаргаж, ТХН-д хүргүүлнэ.	

№	Арга хэмжээ	Байгаль орчин, нийгэмд учрах эрсдэл (Хүлээх үүрэг/ Үр өгөөж)	Тавигдах шаардлага (Хууль тогтоомж, ЕСБХБ-ны гүйцэтгэлийн шаардлага/ГШ, шилдэг туршлага)	Нөөц бололцоо, хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ шаардлага, хариуцах тал	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Дэвшүүлсэн зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Хэрэгжилтийн статус
	хяналтыг өдөр тутам гүйцэтгэх.						
3.3	<p>Бохирдлоос сэргийлэх, хянах – Хаягдал ус.</p> <p>Хаягдал устай холбоотой хэрэгжүүлэх арга хэмжээнүүдийг онцгойлон авч үзсэн барилгын ажлын нарийвчилсан БОНМХШТ-г төслийн нэмэлт БОННУ/БОНМХШТ-д нийцүүлэн боловсруулж, хэрэгжүүлэх. Барилгын талбайд болон кэмпүүдэд хамаарах арга хэмжээнүүдийг тусад нь тодорхойлох.</p>	Нөлөөлөлд өртөгчдөд үзүүлэх байгаль орчны нөлөөллийн менежмент.	ЕСБХБ ГШЗ. Олон улсын сайн туршлага.	Гэрээт гүйцэтгэгч.	Барилгын үйл ажиллагаа эхлэхээс өмнө боловсруулна. Барилгын ажлын хугацаанд хэрэгжүүлнэ.	Хаягдал усны менежментийн дэлгэрэнгүй төлөвлөгөөг гаргаж ТХН-ээр батлуулна. Төлөвлөгөөнүүдийг ЕСБХБ-д хүргүүлж хянуулан, татгалзах зүйлгүйг баталгаажуулна. Гэрээт гүйцэтгэгчид барилгын үе шатанд явцын тайланг сар, улирал, жилийн давтамжтай гаргаж, ТХН-д хүргүүлнэ.	
3.4	<p>Ус.</p> <p>Барилгын ажилд шаардлагатай усны хэмжээ, нөлөөллийн үнэлгээг хийх.</p> <p>Орон нутгийн усны эх үүсвэрүүдийг хамгаалах арга хэмжээнүүдийг онцгойлон авч үзсэн барилгын үе шатны усны менежментийн нарийвчилсан төлөвлөгөөг төслийн нэмэлт БОННУ/БОНМХШТ-нд нийцүүлэн боловсруулж, хэрэгжүүлэх.</p> <p>Малчдын ашигладаг гадаргын усны эх үүсвэрүүдийг барилгын ажил эхлэхээс өмнө тогтоож, хамгаалах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх. Ажилчдын кэмп, бараа материал хадгалах талбай, ажлын замууд зэрэг барилгын үйл ажиллагаанд өртөх бүх газруудтай давхцалтай худгуудын судалгааг хийх.</p> <p>БОННУ болон төслийн нэмэлт БОННУ/БОНМХШТ-д тодорхойлсон гадаргын усны эх үүсвэрүүдийн хамгаалалтын бүсийг тогтоох. Тэдгээр бүсээс 50 м дотор түлш шатахуун цэнэглэх үйл ажиллагааг хориглох.</p> <p>Ус татаж ашиглахаас өмнө холбогдох</p>	Нөлөөлөлд өртөгчдөд үзүүлэх байгаль орчны нөлөөллийн менежмент.	ЕСБХБ ГШЗ. Монгол Улсын хууль тогтоомжийн шаардлагуудад нийцсэн байх. Олон улсын сайн туршлага.	Гэрээт гүйцэтгэгч.	Барилгын үйл ажиллагаа эхлэхээс өмнө боловсруулна. Барилгын ажил эхлэхээс өмнө, мөн барилгын ажлын хугацаанд хэрэгжүүлнэ.	Барилгын үе шатанд хэрэгжүүлэх усны менежментийн дэлгэрэнгүй төлөвлөгөөг гаргаж ТХН-ээр батлуулна. Төлөвлөгөөнүүдийг ЕСБХБ-д хүргүүлж хянуулан, татгалзах зүйлгүйг баталгаажуулна. Малчны худгуудын судалгааг гүйцэтгэж, худгуудын тэмдэглэгээг хийнэ. Усны эх үүсвэрийн хамгаалалтын бүсийг тогтоож, тэмдэглэнэ. Ус ашиглахтай холбоотой зөвшөөрлүүдийг авч бүрдүүлнэ. Ус хангамжийн худаг өрөмдөх аргазүйг ТХН-ээр батлуулна. Гүний усны ашиглалтын хяналт шинжилгээний тайлан. Гэрээт гүйцэтгэгчид барилгын үе шатанд явцын тайланг сар, улирал, жилийн давтамжтай гаргаж, ТХН-д	

№	Арга хэмжээ	Байгаль орчин, нийгэмд учрах эрсдэл (Хүлээх үүрэг/ Үр өгөөж)	Тавигдах шаардлага (Хууль тогтоомж, ЕСБХБ-ны гүйцэтгэлийн шаардлага/ГШ, шилдэг туршлага)	Нөөц бололцоо, хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ шаардлага, хариуцах тал	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Дэвшүүлсэн зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Хэрэгжилтийн статус
	<p>зөвшөөрлүүдийг авах. Ус хангамжийн зорилгоор ашиглах худаг өрөмдөх аргазүйг ашиглахаар төлөвлөж буй худаг бүрээр гаргах.</p> <p>Гүний худгуудаас татаж ашиглах усны хэрэглээнд хяналт тавих.</p>					хүргүүлнэ.	
3.5	<p>Хог хаягдал.</p> <p>Дараах асуудлуудыг багтаасан Материал ашиглалт, хог хаягдлын менежментийн дэлгэрэнгүй төлөвлөгөөг боловсруулж, замын хэсэг тус бүрээр боловсруулсан барилгын ажлын нарийвчилсан БОНМХШТ-д тусгах. Үүнд:</p> <ul style="list-style-type: none"> Төслийн төлөвлөлтөнд хог хаягдлын менежментийн шатлалыг тусган хэрэгжүүлэх замаар нөөцийн үр ашигтай зарцуулах, улмаар хог хаягдлыг эх үүсвэр дээр нь боломжтой хэмжээгээр бууруулах. Эргүүлэн ашиглалтын түвшин хамгийн багадаа 60 хувь байх. Авч хэрэгжүүлэх менежментийн арга хэмжээнүүдийг барилгын ажил эхлэхээс өмнө оновчтой төлөвлөх зорилгоор үүсэх хог хаягдал (тэр дундаа аюултай хог хаягдал)-ын төрөл, хэмжээг аль болох урьдчилан тодорхойлох. Үүссэн хог хаягдлыг тодорхой цэгүүдэд зохистой ангилан цуглуулж, хадгалах, устгах журмуудыг боловсруулах. Аюултай материалууд асгарч алдагдахаас сэргийлсэн давхар буюу хоёрдогч савлагаа/бүтцүүдийг бий болгож, төслийн байгууламжуудад хадгалах. Машин, техник хэрэгслийг түлшээр цэнэглэх цэгүүдэд шингэн урсацыг тосох тосгууруудыг байрлуулж, ашиглах. 	Нөлөөлөлд өртөгчдөд үзүүлэх байгаль орчны нөлөөллийн менежмент.	<p>ЕСБХБ ГШЗ.</p> <p>Монгол Улсын хууль тогтоомжийн шаардлагуудад нийцсэн байх.</p> <p>Олон улсын сайн туршлага.</p>	Гэрээт гүйцэтгэгч. Хог хаягдлыг устгах цэг, аргачлалыг ТХН урьдчилан батлах.	<p>Барилгын ажил эхлэхээс өмнө боловсруулна.</p> <p>Барилгын ажлын хугацаанд хэрэгжүүлнэ.</p>	<p>Менежментийн дэлгэрэнгүй төлөвлөгөөг гаргаж ТХН-ээр батлуулна.</p> <p>Төлөвлөгөөнүүдийг ЕСБХБ-д хүргүүлж хянуулан, татгалзах зүйлгүйг баталгаажуулна.</p> <p>Гэрээт гүйцэтгэгчид барилгын үе шатанд явцын тайланг сар, улирал, жилийн давтамжтай гаргаж, ТХН-д хүргүүлнэ.</p>	

№	Арга хэмжээ	Байгаль орчин, нийгэмд учрах эрсдэл (Хүлээх үүрэг/ Үр өгөөж)	Тавигдах шаардлага (Хууль тогтоомж, ЕСБХБ-ны гүйцэтгэлийн шаардлага/ГШ, шилдэг туршлага)	Нөөц бололцоо, хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ шаардлага, хариуцах тал	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Дэвшүүлсэн зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Хэрэгжилтийн статус
	<ul style="list-style-type: none"> Шатахуун түгээгүүрүүдийг шилжүүлэх, зайлуулах явцад үүсч болзошгүй бохирдлыг магадалж хянах. Барилгын хог хаягдал, аюултай болон бусад хог хаягдлыг хүлээн авч, устгах тусгай зөвшөөрөлтэй байгууламжуудыг тодорхойлох. Хог хаягдлын менежмент, хатуу болон шингэн хог хаягдлыг тээвэрлэх, устгахад шаардлагатай зөвшөөрлүүдийг орон нутгаас авч, холбогдох гэрээнүүдийг байгуулах. Гэрээт гүйцэтгэгчдийн төслийн талбайн гаднах хог хаягдлын менежментийг шалгаж нягтлах арга замуудыг тодорхойлох. 						
3.6	<p>Дуу шуугиан, доргио чичиргээний хяналт, холбогдох хяналт шинжилгээ.</p> <p>Дуу шуугиан, доргио чичиргээний хяналтын арга хэмжээнүүдийг онцгойлон авч үзсэн замын хэсэг тус бүрээр боловсруулсан барилгын ажлын нарийвчилсан БОНМХШТ-г төслийн нэмэлт БОННУ/БОНМХШТ-д нийцүүлэн боловсруулж, хэрэгжүүлэх.</p> <p>Төслийн замын трасс ойрхон дайрч өнгөрөх суурингууд, нутгийн хүн амд үзүүлж болзошгүй дуу шуугианы нөлөөллийг тодорхойлох судалгааг төслийн нэмэлт БОННУ/БОНМХШТ-д тодорхойлсон шаардлагын дагуу гүйцэтгэх.</p>	Нөлөөлөлд өртөгчдөд үзүүлэх байгаль орчны нөлөөллийн менежмент.	ЕСБХБ ГШЗ. Олон улсын сайн туршлага.	Гэрээт гүйцэтгэгч.	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө боловсруулна. Барилгын ажил эхлэхээс өмнө, мөн барилгын ажлын хугацаанд хэрэгжүүлнэ.	Дэлгэрэнгүй төлөвлөгөөг ТХН-ээр батлуулна. Төлөвлөгөөнүүдийг ЕСБХБ-д хүргүүлж хянуулан, татгалзах зүйлгүйг баталгаажуулна. Барилгын үе шатнаас өмнөх суурь төлөв байдлыг тодорхойлно. Хяналт шинжилгээг барилгын үе шатанд хийнэ. Гэрээт гүйцэтгэгчид барилгын үе шатанд явцын тайланг сар, улирал, жилийн давтамжтай гаргаж, ТХН-д хүргүүлнэ.	
3.7	<p>Хөрсний элэгдэл, эвдрэл, бохирдолд тавих хяналт.</p> <p>Замын хэсэг тус бүрээр боловсруулсан барилгын ажлын нарийвчилсан БОНМХШТ-г төслийн нэмэлт БОННУ/БОНМХШТ-д нийцүүлэн боловсруулж, хэрэгжүүлэх. Үүнд ухалт,</p>	Нөлөөлөлд өртөгчдөд үзүүлэх байгаль орчны нөлөөллийн менежмент.	ЕСБХБ ГШЗ. Олон улсын сайн туршлага.	Гэрээт гүйцэтгэгч.	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө боловсруулна. Барилгын ажлын хугацаанд	Дэлгэрэнгүй төлөвлөгөөг ТХН-ээр батлуулна. Төлөвлөгөөнүүдийг ЕСБХБ-д хүргүүлж хянуулан, татгалзах зүйлгүйг баталгаажуулна.	

№	Арга хэмжээ	Байгаль орчин, нийгэмд учрах эрсдэл (Хүлээх үүрэг/ Үр өгөөж)	Тавигдах шаардлага (Хууль тогтоомж, ЕСБХБ-ны гүйцэтгэлийн шаардлага/ГШ, шилдэг туршлага)	Нөөц бололцоо, хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ шаардлага, хариуцах тал	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Дэвшүүлсэн зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Хэрэгжилтийн статус
	дүүргэлт, ажлын зам болон түр ажлын талбай, кэмпүүдтэй холбоотой төлөвлөлтийг хөрсөнд үзүүлэх нөлөөлөл, шимт хөрс хуулалт аль болох багатай байхаар тусгах (жнь: өмнө гаргасан шороон замуудыг ашиглах г.м). Мөн төслийн замын трассын дагуух цэвдэгтэй холбоотойгоор хөрс хамгааллын шаардлагуудыг авч үзэх.				хэрэгжүүлнэ.	Гэрээт гүйцэтгэгчид барилгын үе шатанд явцын тайланг сар, улирал, жилийн давтамжтай гаргаж, ТХН-д хүргүүлнэ.	
ГШ4	Эрүүл мэнд, аюулгүй байдал						
4.1	Ажлын байрны эрүүл мэнд, аюулгүй байдал. Төслийн талбайн бэлтгэл болон барилгын үе шатуудад талбайд хэрэгжүүлэх арга хэмжээнүүдийг чиглүүлэх зорилгоор ажлын байрны эрүүл мэнд, аюулгүй байдал (АБЭМАБ)-ын нарийвчилсан төлөвлөгөөг боловсруулж, нэмэлт БОНМХШТ-д тусган шинэчлэх, гэрээт гүйцэтгэгчдээр төлөвлөгөө гаргуулж, хэрэгжилтийг хангах. Төлөвлөгөөнд дараах шаардлагуудыг (үүгээр хязгаарлагдахгүй) тусгасан байна. Үүнд: <ul style="list-style-type: none"> • Ажил үүрэг бүрээр гаргасан аюулын дүн шинжилгээ, үйл ажиллагаануудад авч хэрэгжүүлэх хяналтын арга хэмжээ. • Хувийн хамгаалах хэрэгсэл (ХХХ)-д тавигдах шаардлагууд, ХХХ-ийн хэрэглээ. • Ажилтнуудад зориулсан аюулгүй ажиллагааны сургалт. • Онцгой байдлын үед авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээг төлөвлөж, хэрэгжүүлэх. • Гэрээт гүйцэтгэгчийн АБЭМАБ-ын төлөвлөгөө, хэрэгжилт, ТХН-д заавал хүргүүлэх тайланд хяналт тавих. • Нийт ажилласан цаг, ажлын чадвар алдсан цаг, ослын тохиолдлууд, гэмтэл, осолд дөхсөн тохиолдлын статистикийг гаргах. 	Ажиллах хүчний менежментийг ЕСБХБ-ны шаардлагуудад нийцүүлэх. Ажлын байрны эрүүл мэнд, аюулгүй байдалтай холбоотой осол, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх.	ЕСБХБ ГШ2. ЕСБХБ ГШ4. Олон улсын сайн туршлага. Европын Холбооноос гаргасан Ажлын байрны аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн тогтолцоо.	ЗТХЯ / ТХН.	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө боловсруулна.	Ажлын байрны эрүүл мэнд, аюулгүй байдлын нарийвчилсан төлөвлөгөөг ТХН-ээр батлуулна. Төлөвлөгөөнүүдийг ЕСБХБ-д хүргүүлж хянуулан, татгалзах зүйлгүйг баталгаажуулна. Гэрээт гүйцэтгэгчид барилгын үе шатанд явцын тайланг сар, улирал, жилийн давтамжтай гаргаж, ТХН-д хүргүүлнэ.	

№	Арга хэмжээ	Байгаль орчин, нийгэмд учрах эрсдэл (Хүлээх үүрэг/ Үр өгөөж)	Тавигдах шаардлага (Хууль тогтоомж, ЕСБХБ-ны гүйцэтгэлийн шаардлага/ГШ, шилдэг туршлага)	Нөөц бололцоо, хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ шаардлага, хариуцах тал	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Дэвшүүлсэн зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Хэрэгжилтийн статус
	<ul style="list-style-type: none"> Ажлын зааварчилгаа (наряд)-ны хүрээнд эрсдэл, осол гэмтлээс урьдчилан сэргийлэх мэдээллийг хүргэж, хуваалцах. Асбест (шөрмөсөн чулуу) зэрэг (жнь: шугам хоолойнд) ашиглахыг хориглосон материалуудыг ашиглахгүй байх. 						
4.2	<p>Ажлын байрны эрүүл мэнд, аюулгүй байдал. Төслийн ашиглалт, засвар үйлчилгээ (АЗҮ)-ний явцад хэрэгжүүлэх ажлын байрны эрүүл мэнд, аюулгүй байдлын төлөвлөгөөг боловсруулах.</p>	<p>Ажиллах хүчний менежментийг ЕСБХБ-ны шаардлагуудад нийцүүлэх.</p> <p>Ажлын байрны эрүүл мэнд, аюулгүй байдалтай холбоотой осол, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх.</p>	<p>ЕСБХБ ГШ2 ЕСБХБ ГШ4.</p> <p>Олон улсын сайн туршлага.</p> <p>Европын Холбооноос гаргасан Ажлын байрны аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн тогтолцоо.</p>	ЗТХЯ / ТХН.	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө боловсруулж, барилгын ажлын хугацаанд хэрэгжүүлнэ.	Төслийн ашиглалт, засвар үйлчилгээ (АЗҮ)-ний явцад хэрэгжүүлэх Ажлын байрны эрүүл мэнд, аюулгүй байдлын нарийвчилсан төлөвлөгөөг хянуулж, татгалзах зүйлгүйг баталгаажуулна.	
4.3	<p>Хүн амын эрүүл мэнд, аюулгүй байдал. Хүн амын эрүүл мэнд, аюулгүй байдлыг хангах журмуудыг боловсруулж, гэрээт гүйцэтгэгчид замын хэсэг тус бүрээр боловсруулах барилгын ажлын нарийвчилсан БОНМХШТ-д тусган хэрэгжүүлэх. Журмууд нь дараах (үүгээр хязгаарлагдахгүй) агуулгатай байна. Үүнд:</p> <ul style="list-style-type: none"> Барилгын үйл ажиллагааны талаарх мэдэгдлийг олон нийтэд нээлттэй газруудад тавьж, танилцуулах. Томоохон үйл ажиллагаа, тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний талаарх мэдээллийг ойр орчмын оршин суугчид болон орон нутгийн удирдлагуудад урьдчилан хүргүүлж, мэдэгдэх. Олон нийтэд ойлголт нэмэгдүүлэх сургалт, мэдээлэл өгөх үйл ажиллагаануудыг өндөр 	Зам дээр зорчигчид, орон нутгийн хүн ам, мал сүрэгтэй холбоотой осол, зөрчлийн тохиолдлыг хамгийн бага түвшинд байлгах.	ЕСБХБ ГШ4. Олон улсын сайн туршлага.	Гэрээт гүйцэтгэгч.	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө боловсруулна. Барилгын ажлын хугацаанд хэрэгжүүлнэ.	Менежментийн дэлгэрэнгүй төлөвлөгөө/журмуудыг ТХН-ээр батлуулна. Менежментийн дэлгэрэнгүй төлөвлөгөө/журмуудыг ЕСБХБ-д хүргүүлж хянуулан, татгалзах зүйлгүйг баталгаажуулна. Гэрээт гүйцэтгэгчид барилгын үе шатанд явцын тайланг сар, улирал, жилийн давтамжтай гаргаж, ТХН-д хүргүүлнэ.	

№	Арга хэмжээ	Байгаль орчин, нийгэмд учрах эрсдэл (Хүлээх үүрэг/ Үр өгөөж)	Тавигдах шаардлага (Хууль тогтоомж, ЕСБХБ-ны гүйцэтгэлийн шаардлага/ГШ, шилдэг туршлага)	Нөөц бололцоо, хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ шаардлага, хариуцах тал	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Дэвшүүлсэн зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Хэрэгжилтийн статус
	<p>эрсдэлтэй газар (жнь: хүн ам төвлөрсөн цэг, сургууль г.м), хүн ам (жнь: малчдад мал сүргээ хариулгагүй орхихгүй байхыг анхааруулах г.м)-ын дунд зохион байгуулах замаар нөлөөлөлд өртөж болзошгүй хүн амын дунд эрсдэл болоод холбогдох хяналтын арга хэмжээнүүдийн талаарх ойлголтыг нэмэгдүүлэх.</p> <ul style="list-style-type: none"> Ажил эхлэхийн өмнөх зааварчилгаагаар дамжуулан ажилчдад орон нутгийн хүн амд учрах эрсдлүүдээс зайлсхийх чиглэлээр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээнүүдийн талаарх ойлголтыг өгөх, аюул ослын анхааруулга/тэмдэг тэмдэглэгээ/хаалтууд ашиглах зэргээр аюулгүй ажиллагааны туршлагауудыг барилгын ажлын явцад хэрэгжүүлэх. Барилгын талбайд зөвшөөрөлгүй нэвтрэхээс сэргийлэх арга хэмжээнүүдийг авч хэрэгжүүлэх. 						
4.4	<p>Зам болон тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний аюулгүй байдал.</p> <p>БОНМХШТ-ний бүрдэл хэсэг болох тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний менежментийн төлөвлөгөөг төслийн нэмэлт БОННУ/БОНМХШТ-д нийцүүлэн боловсруулах. Төлөвлөгөөнд дараах наад захын шаардлагуудыг тусгана. Үүнд:</p> <ul style="list-style-type: none"> Хүнд машин механизм болон ердийн тээврийн хэрэгслүүд зорчих түр замууд болон барилгын хүнд машин механизмын хөдөлгөөнийн менежмент. Орон нутгийн хүн амын хэрэгцээнд зориулсан аюулгүй орц, гарцуудыг 	<p>Зам дээр зорчигчид, орон нутгийн хүн ам, мал сүрэгтэй холбоотой осол, зөрчлийн тохиолдлыг хамгийн бага түвшинд байлгах, орон нутгийн хүрээнд ашиглах орц, гарцуудыг гаргах.</p>	<p>ЕСБХБ ГШ4. Олон улсын сайн туршлага.</p>	<p>Гэрээт гүйцэтгэгч.</p>	<p>Барилгын ажил эхлэхээс өмнө боловсруулна.</p> <p>Барилгын ажлын хугацаанд хэрэгжүүлнэ.</p>	<p>Менежментийн дэлгэрэнгүй төлөвлөгөө/журмуудыг ТХН-ээр батлуулна.</p> <p>Төлөвлөгөө/журмуудыг ЕСБХБ-д хүргүүлж хянуулан, татгалзах зүйлгүйг баталгаажуулна.</p> <p>Гэрээт гүйцэтгэгчид барилгын үе шатанд явцын тайланг сар, улирал, жилийн давтамжтай гаргаж, ТХН-д хүргүүлнэ.</p>	

№	Арга хэмжээ	Байгаль орчин, нийгэмд учрах эрсдэл (Хүлээх үүрэг/ Үр өгөөж)	Тавигдах шаардлага (Хууль тогтоомж, ЕСБХБ-ны гүйцэтгэлийн шаардлага/ГШ, шилдэг туршлага)	Нөөц бололцоо, хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ шаардлага, хариуцах тал	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Дэвшүүлсэн зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Хэрэгжилтийн статус
	<ul style="list-style-type: none"> • төлөвлөж, гаргах. • Малын түр гармуудын талаарх дэлгэрэнгүй мэдээллийг тараах. • Барилгын ажлын тээврийн хэрэгслүүд зөвхөн зөвшөөрөгдсөн зам, чиглэлд зорчиж, хурдны хязгаарлалтыг мөрдөх замаар орон нутгийн хүн ам, бусад зам ашиглагчдад учруулах эрсдлийг бууруулах. • Тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөнийг чиглүүлэгч, дохиочин ажиллуулах зэрэг менежментийн арга хэмжээгээр дамжуулан барилгын ажлын тээврийн хэрэгслүүд болон бусад зам ашиглагчдын хөдөлгөөнийг зохицуулах. • Тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөнийг илүү нарийн зохицуулалтыг замын цагдаатай хамтран хэрэгжүүлэх. 						
4.5	<p>Зам болон тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөнийг аюулгүй байдал.</p> <p>Замын аюулгүй байдлын аудитын хүрээнд ЕСБХБ-аас өгсөн замын аюулгүй байдлын зөвлөмжүүдийг зураг төсөлд тусгах, хүлээн зөвшөөрсөн зөвлөмжүүдэд орох аливаа өөрчлөлтийг ЕСБХБ-д танилцуулж, урьдчилан батлуулах.</p>	Зам дээр зорчигчид, орон нутгийн хүн ам, мал сүрэгтэй холбоотой осол, зөрчлийн тохиолдлыг хамгийн бага түвшинд байлгах.	ЕСБХБ ГШ4, ГШ1. ISO 39001 стандарт.	Дотоод нөөц бололцоо (ЗТХЯ).	Зураг төслийн эцсийн буюу батлагдсан хувилбарт.	Санал болгосон арга хэмжээнүүдийг зураг төслийн батлагдсан хувилбарт оруулна.	
4.6	<p>Зам болон тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөнийг аюулгүй байдал.</p> <p>Замын аюулгүй байдлын аудитын шалгалтын хөтөлбөрийг боловсруулж, хэрэгжүүлэх байдлаар замын трасс болон суурин газруудтай холбогдох замын аюулгүй ажиллагааг үнэлэх, аливаа аюултай нөхцөл байдлыг илрүүлэх. Зураг төсөл боловсруулах шатанд хийгдсэн замын аюулгүй байдлын аудитын шалгалтаас</p>	Зам дээр зорчигчид, орон нутгийн хүн ам, мал сүрэгтэй холбоотой осол, зөрчлийн тохиолдлыг хамгийн бага түвшинд байлгах.	ЕСБХБ ГШ4, ГШ1. ISO 39001 стандарт.	Дотоод нөөц бололцоо (ЗТХЯ).	Барилгын ажил дууссаны дараа буюу нээлтээс өмнө. Замыг нээснээс 12 сарын дараа. 3 жил тутамд.	Замын аюулгүй байдлын аудитын шалгалтыг барилгын ажил дууссаны дараа буюу замын нээлтээс өмнө гүйцэтгэнэ. Замын аюулгүй байдлын аудитын шалгалт. Замын аюулгүй байдлын аудитын	

№	Арга хэмжээ	Байгаль орчин, нийгэмд учрах эрсдэл (Хүлээх үүрэг/ Үр өгөөж)	Тавигдах шаардлага (Хууль тогтоомж, ЕСБХБ-ны гүйцэтгэлийн шаардлага/ГШ, шилдэг туршлага)	Нөөц бололцоо, хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ шаардлага, хариуцах тал	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Дэвшүүлсэн зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Хэрэгжилтийн статус
	гарсан зөвлөмжүүдийг хэрэгжүүлсэн эсэхийг баталгаажуулах үүднээс барилгын ажил дууссаны дараах буюу нээлтээс өмнөх үед хийгдэх замын аюулгүй байдлын аудитын шалгалтыг гүйцэтгэх. Замын аюулгүй байдлын аудитын дараагийн шалгалтуудыг барилгын ажил дуусч, замыг нээснээс 12 сарын дараа, цаашдаа 3 жил тутамд давтан хийж, зам дээр зорчих тээврийн хэрэгслийн осол аваарын тохиолдлыг үнэлж, засаж сайжруулах арга хэмжээ шаардлагатай аливаа хандлага/хар цэгүүдийг тодорхойлох.					шалгалт.	
4.7	Байгалийн аюулт үзэгдэл. Үерийн ус зайлуулах суваг, гүүрийн төлөвлөлт, овоолго/жалганы налуугийн тогтворжилт болон хүчтэй аадар борооны улмаас тогтворжилт алдагдсан үед авах арга хэмжээний мэдээллээр хангах.	Уур амьсгалд дасан зохицох, даван туулах, зам ашиглагчид болоод орон нутгийн хүн амд учрах эрсдлийг бууруулахад чиглэсэн арга хэмжээнүүдийг зураг төсөлд тусгах.	ЕСБХБ ГШ4, ГШ1.	ЗТХЯ-ны дотоод нөөц бололцоо, зураг төслийн зөвлөх, МСРС ХХК.	Зураг төслийн эцсийн буюу батлагдсан хувилбарт.	Зохих арга хэмжээнүүдийг зураг төслийн батлагдсан хувилбарт оруулна.	
4.8	Өвчинд өртөлт. Дараах наад захын шаардлагуудыг тусгасан өвчинд өртөлтийг хянахад чиглэсэн журмуудыг төслийн нэмэлт БОННУ/БОНМХШТ-д нийцүүлэн боловсруулж, хэрэгжүүлэх: <ul style="list-style-type: none"> • Өвчний хяналтын арга хэмжээнүүд. • ОУСК/ ЕСБХБ-ы шаардлага (ялангуяа эрүүл ахуй, ариун цэврийн стандарт)-д нийцүүлэн ажилчдын кэмпүүдэд авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээнүүд. • Ажилчид, нийт хүн амд тохиолдож болзошгүй аливаа БЗХӨ-ний эрсдлийг илрүүлэх зорилгоор нийт ажилчдыг эрүүл 	Өвчний тархалтыг хамгийн бага түвшинд байлгах.	ЕСБХБ ГШ4. Олон улсын сайн туршлага.	Гэрээт гүйцэтгэгч.	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө боловсруулна. Барилгын ажлын хугацаанд хэрэгжүүлнэ.	Менежментийн дэлгэрэнгүй төлөвлөгөө/журмуудыг ТХН-ээр батлуулна. Төлөвлөгөө/журмуудыг ЕСБХБ-д хүргүүлж хянуулан, татгалзах зүйлгүйг баталгаажуулна. Гэрээт гүйцэтгэгчид барилгын үе шатанд явцын тайланг сар, улирал, жилийн давтамжтай гаргаж, ТХН-д хүргүүлнэ.	

№	Арга хэмжээ	Байгаль орчин, нийгэмд учрах эрсдэл (Хүлээх үүрэг/ Үр өгөөж)	Тавигдах шаардлага (Хууль тогтоомж, ЕСБХБ-ны гүйцэтгэлийн шаардлага/ГШ, шилдэг туршлага)	Нөөц бололцоо, хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ шаардлага, хариуцах тал	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Дэвшүүлсэн зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Хэрэгжилтийн статус
	<p>мэндийн урьдчилан сэргийлэх үзлэгт хамруулах.</p> <ul style="list-style-type: none"> Ажилчдад холбогдох зааварчилгааг өгөх. 						
4.9	<p>Гамшгийн үеийн бэлэн байдал, хариу арга хэмжээ.</p> <p>Замын хэсэг тус бүрээр боловсруулсан барилгын ажлын нарийвчилсан БОНМХШТ-ний бүрдэл хэсэг болох Гамшгийн үеийн бэлэн байдал, хариу арга хэмжээний төлөвлөгөөг төслийн нэмэлт БОННУ/БОНМХШТ-д нийцүүлэн талбайд барилгын ажил эхлэхээс өмнө боловсруулах. Төлөвлөгөөнд дараах наад захын шаардлагуудыг тусгана. Үүнд:</p> <ul style="list-style-type: none"> Болзошгүй гамшгуудыг тодорхойлж, эрсдлийн үнэлгээ хийх. Талуудын хүлээх үүрэг, хариуцлага. Тодорхойлсон болзошгүй гамшгийн үед авах хариу арга хэмжээний журмуудыг боловсруулах. Анхны тусламжийн, гал унтраах г.м шаардлагатай тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгслүүд. Гамшиг, ослын үед ашиглах тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгслүүдэд хийх үзлэг шалгалтын хуваарь. Цуглах цэгүүд, нүүлгэн шилжүүлэх зам, чиглэлүүд. Сургалтын шаардлага. Ажилчид, олон нийт, гамшигт өртсөн бусад талуудтай холбогдох, харилцах протокол. Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний хамгийн ойрын цэгүүдийн байршил. Төлөвлөгөөг хянаж, шинэчлэх хуваарь. <p>Энэхүү төлөвлөгөөг орон нутгийн хүн ам, холбогдох удирдлага, онцгой байдлын үед үүрэг</p>	<p>Гамшгийн бэлэн байдлыг хангах замаар сөрөг нөлөөллийг хамгийн бага түвшинд байлгах.</p>	<p>ЕСБХБ ГШ4. Олон улсын сайн туршлага.</p>	<p>Гэрээт гүйцэтгэгч.</p>	<p>Барилгын ажил эхлэхээс өмнө боловсруулна. Барилгын ажлын хугацаанд хэрэгжүүлнэ.</p>	<p>Менежментийн дэлгэрэнгүй төлөвлөгөө/журмуудыг ТХН-ээр батлуулна. Төлөвлөгөө/журмуудыг ЕСБХБ-д хүргүүлж хянуулан, татгалзах зүйлгүйг баталгаажуулна. Гэрээт гүйцэтгэгчид барилгын үе шатанд явцын тайланг сар, улирал, жилийн давтамжтай гаргаж, ТХН-д хүргүүлнэ.</p>	

№	Арга хэмжээ	Байгаль орчин, нийгэмд учрах эрсдэл (Хүлээх үүрэг/ Үр өгөөж)	Тавигдах шаардлага (Хууль тогтоомж, ЕСБХБ-ны гүйцэтгэлийн шаардлага/ГШ, шилдэг туршлага)	Нөөц бололцоо, хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ шаардлага, хариуцах тал	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Дэвшүүлсэн зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Хэрэгжилтийн статус
	гүйцэтгэх байгууллагуудын төлөөллийг оролцуулан боловсруулж, хэрэгжүүлэх бөгөөд харгалзах гүйцэтгэлийн шаардлагуудыг тусгасан байна. Төлөвлөгөөг төслийн талбайд барилгын ажил эхлэхээс өмнө бэлэн болгох.						
4.10.	<p>Дуу шуугианы нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээнүүд (жнь: дуу шуугиан тусгаарлагч г.м)-ийг замыг өргөтгөсөн, мөн тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөн нэмэгдсэнтэй холбоотойгоор дуу шуугианы түвшин зөвшөөрөгдсөн хязгаараас хэтрэх байршлуудад харгалзах зураг төсөлд тусгах. Энэ нь одоо, эсвэл ирээдүйд хийх нүүлгэн шилжүүлэлтэд хамрагдахгүй нөлөөлөлд өртөгчдөд хамаатай (жнь: иргэдийн хөрөнгө).</p> <p>Дуу шуугианы нөлөөлөлд өртөгчид, суурьшлын бүсүүдэд барилгын үе шатны дараа дуу шуугианы хяналт шинжилгээг хийх, дуу шуугианы түвшин стандартаас хэтэрсэн тохиолдолд дуу шуугиан бууруулах нэмэлт арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх (жнь: дуу шуугиан тусгаарлагч).</p>	Хүн амд үзүүлэх дуу шуугианы нөлөөллөөс зайлсхийх.	ЕСБХБ ГШ4	Дотоод нөөц бололцоо (ЗТХЯ).	<p>Барилгын үе шатнаас өмнө.</p> <p>Барилгын үе шатны дараа, дуу шуугианы хяналт шинжилгээний үр дүнд тулгуурлан.</p>	<p>Дуу шуугиан тусгаарлагчдыг зураг төсөлд тусгана.</p> <p>Дуу шуугианы хяналт шинжилгээний хөтөлбөр.</p> <p>Дуу шуугианы нөлөөллийг бууруулахад чиглэсэн засаж сайжруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө.</p>	
ГШ5	Газар чөлөөлөлт, албадан нүүлгэн шилжүүлэлт, эдийн засгийн нөлөөлөл						
5.1	<p>Зөвлөлдөх уулзалтууд ба Гомдол барагдуулах механизм.</p> <p>Талуудын оролцоог хангах төлөвлөгөө, Гомдол барагдуулах албан ёсны механизмыг хэрэгжүүлэх, газар чөлөөлөлт болон/эсвэл амьжиргаа нь түр болон бүр мөсөн нөлөөлөлд өртсөн хүмүүстэй зөвлөлдөх уулзалтуудыг үргэлжлүүлэн хийх.</p> <p>Газар чөлөөлөлттэй холбоотой санал, гомдлуудыг барагдуулах механизмын бүртгэлийг ТХН тогтмол хөтлөх.</p>	Үл ойлголцлоос зайлсхийх, газар чөлөөлөх үйл ажиллагааны мэдээллийг цаг алдалгүй хүргэх.	ЕСБХБ ГШ5.	ЗТХЯ / ТХН.	Тогтмол.	Төслийн газар чөлөөлөлттэй холбоотой санал гомдлыг барагдуулах механизм, холбогдох бүртгэл.	

№	Арга хэмжээ	Байгаль орчин, нийгэмд учрах эрсдэл (Хүлээх үүрэг/ Үр өгөөж)	Тавигдах шаардлага (Хууль тогтоомж, ЕСБХБ-ны гүйцэтгэлийн шаардлага/ГШ, шилдэг туршлага)	Нөөц бололцоо, хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ шаардлага, хариуцах тал	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Дэвшүүлсэн зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Хэрэгжилтийн статус
5.2	<p>Газар чөлөөлөлттэй холбоотой баримт бичгийн бүрдүүлэлт.</p> <p>Нөлөөлөлд өртсөн талуудтай холбоотой бүх мэдээлэл, байгуулсан гэрээнүүдийг баримтжуулж бүрдүүлэх.</p> <p>Нийгэм, эдийн засгийн судалгааны мэдээллээр хангах.</p> <p>Төслийн нөлөөллийн бүсэд байрлах байгууламжуудын байршлын зураг, жагсаалтыг гаргах.</p>	ЕСБХБ-ы шаардлагуудад нийцүүлэх.	ЕСБХБ ГШ5.	ЗТХЯ / ТХН.	<p>Газар чөлөөлөлт, нүүлгэн шилжүүлэх тогтолцоог хэрэгжүүлэхээс өмнө буюу 2019 оны 6-р сарын дундуур.</p> <p>Олон нийтэд нээлттэй танилцуулах мэдээллийн нэг хэсэг болно.</p>	Газар чөлөөлөх төлөвлөгөө, нөлөөлөлд өртсөн талтай байгуулсан гэрээнүүд.	
5.3	<p>Газар чөлөөлөх үйл ажиллагаа.</p> <p>Газар чөлөөлөх, нүүлгэн шилжүүлэх төлөвлөгөөг Газар чөлөөлөх, нүүлгэн шилжүүлэх тогтолцооны дагуу боловсруулж, хэрэгжүүлэх.</p> <p>Нөлөөлөлд өртөгчдөд нөхөн олговрыг төслийн талбайд барилгын ажил эхлэхээс өмнө олгох.</p>	<p>Газар чөлөөлөх, нүүлгэн шилжүүлэх тогтолцоог боловсруулах.</p> <p>ЕСБХБ-ны шаардлагуудад нийцүүлэх.</p>	ЕСБХБ ГШ5.	ЗТХЯ / ТХН.	Тодорхойлсон байгууламж/хөрөнгөнд нөлөө үзүүлэх барилгын ажлууд хийгдэж эхлэхээс өмнө.	Газар чөлөөлөлт, нөхөн олговортой холбоотой бүх үйл ажиллагааны бүртгэлийг Газар чөлөөлөх, нүүлгэн шилжүүлэх төлөвлөгөөнд тусгана.	
5.4	<p>Газар чөлөөлөлттэй холбоотой баримт бичгийн бүрдүүлэлт, хэрэгжилт.</p> <p>Түр болон байнгын зорилгоор газар чөлөөлөх, нүүлгэн шилжүүлэх, эсвэл бодит болоод эдийн засгийн нөлөөлөл, шилжилтэнд хүргэх түр газар ашиглалтын шаардлагууд (жнь: барилгын кэмпүүд барих, карьерууд, ажлын зам г.м)-ыг Газар чөлөөлөх, нүүлгэн шилжүүлэх тогтолцооны дагуу хэрэгжүүлэх. Шаардлагатай буюу боломжтой тохиолдолд Газар чөлөөлөх, нүүлгэн шилжүүлэх төлөвлөгөөг Газар чөлөөлөх, нүүлгэн шилжүүлэх тогтолцооны</p>	ЕСБХБ-ны шаардлагуудад нийцүүлэх.	ЕСБХБ ГШ5	Гэрээт гүйцэтгэгч.	Тодорхойлсон байгууламж/хөрөнгөнд нөлөө үзүүлэх барилгын ажлууд хийгдэж эхлэхээс өмнө.	<p>Газар чөлөөлөх, нүүлгэн шилжүүлэх төлөвлөгөө.</p> <p>Олгосон нөхөн олговрууд.</p> <p>Холбогдох санал гомдлын тоо.</p>	

№	Арга хэмжээ	Байгаль орчин, нийгэмд учрах эрсдэл (Хүлээх үүрэг/ Үр өгөөж)	Тавигдах шаардлага (Хууль тогтоомж, ЕСБХБ-ны гүйцэтгэлийн шаардлага/ГШ, шилдэг туршлага)	Нөөц бололцоо, хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ шаардлага, хариуцах тал	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Дэвшүүлсэн зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Хэрэгжилтийн статус
	дагуу боловсруулж, хэрэгжүүлэх. Энэ хүрээнд ТХН-тэй хамтран ажиллах. Нөлөөлөлд өртөгчдөд нөхөн олговрыг төслийн талбайд барилгын ажил эхлэхээс өмнө олгох.						
5.5	Хяналт шинжилгээ. Газар чөлөөлөлт, нөхөн олговортой холбоотой үйл ажиллагааны хяналтыг хэрэгжүүлэх замаар ЕСБХБ ГШ5/ Газар чөлөөлөх, нүүлгэн шилжүүлэх тогтолцооны шаардлагуудын нийцлийг хангах. Аливаа зөрүү гарвал ТХН-д мэдэгдэж, шийдвэрлэх.	ЕСБХБ-ны шаардлагуудад нийцүүлэх.	ЕСБХБ ГШ5.	ЗТХЯ / ТХН.	Газар чөлөөлөлт дууссаны дараа.	ЕСБХБ-ны аудит/хяналтын тайлан.	
5.6	Нүүлгэн шилжүүлэх төлөвлөгөө (НШТ)-тэй холбогдох баримт бичгийн бүрдүүлэлт, төлөвлөгөөний хэрэгжилт. Замын 50 м зурвас дотор төслийн хүрээнд ирээдүйд нүүлгэн шилжүүлэлтэд өртөх барилга байгууламжууд байгаа тохиолдолд НШТ-г ГЧНШХХ-ний дагуу боловсруулж, хэрэгжүүлэх. Холбогдох нөхөн олговрыг нөлөөлөлд өртөх барилга байгууламжуудыг нүүлгэн шилжүүлэхээс өмнө олгох.	ЕСБХБ-ны шаардлагуудад нийцүүлэх.	ЕСБХБ ГШ5.	ЗТХЯ	Тодорхойлсон барилга байгууламжуудад нөлөө үзүүлэх барилгын ажлуудыг эхлүүлэх зөвшөөрөл өгөхөөс өмнө.	Нүүлгэн шилжүүлэх төлөвлөгөө. Олгосон нөхөн олговрууд. Холбогдох санал гомдлын тоо.	
5.7	Хяналт шинжилгээ. Төгсгөлийн албан ёсны аудитын шалгалт.	ЕСБХБ-ны шаардлагуудад нийцүүлэх.	ЕСБХБ ГШ5.	ЕСБХБ.	Газар чөлөөлөлт дууссаны дараа.	Төслийн төгсгөлд хийх аудит.	
ГШ6	Биологийн олон янз байдал ба байгалийн нөөц						
6.1	Биологийн олон янз байдлыг хамгаалах, хадгалах. Зэрлэг ан амьтны шилжилт хөдөлгөөн, тархалтын судалгаа (энд халиун буганы нүүдлийн замыг хамарсан мэргэжлийн судалгаа багтана).	Биологийн олон янз байдлыг хамгаалах. ЕСБХБ болон улс орон, орон нутгийн холбогдох шаардлагуудад	ЕСБХБ ГШ1, ГШ6. Орон нутгийн шаардлагууд. Олон улсын шилдэг туршлага.	ЗТХЯ.	Барилгын ажлууд хийгдэж эхлэхээс өмнө.	Судалгааг гүйцэтгэж, шаардлагатай арга хэмжээнүүдийг зураг төсөлд тусгана.	

№	Арга хэмжээ	Байгаль орчин, нийгэмд учрах эрсдэл (Хүлээх үүрэг/ Үр өгөөж)	Тавигдах шаардлага (Хууль тогтоомж, ЕСБХБ-ны гүйцэтгэлийн шаардлага/ГШ, шилдэг туршлага)	Нөөц бололцоо, хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ шаардлага, хариуцах тал	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Дэвшүүлсэн зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Хэрэгжилтийн статус
	Нэмэлт арга хэмжээнүүдийг мэргэжилтний зөвлөмжид түшиглэн төлөвлөж, хэрэгжүүлэх. Үүнд жишээ нь хурдны хязгаар тогтоох, тэмдэг тэмдэглэгээ байрлуулах зэрэг байж болно.	нийцүүлэх.					
6.2	Биологийн олон янз байдлыг хамгаалах, хадгалах. Шувуудын үржил, бойжлын үед модыг хөндөхөөс зайлсхийх. Ингэх боломжгүй тохиолдолд, ажил гүйцэтгэхээс өмнө экологич буюу холбогдох мэргэжилтнийг талбайд авч ирж, шувууны идэвхитэй үүр байгаа эсэхийг тодорхойлох. Идэвхитэй үүр ажиглагдвал дэгдээхий бойжиж, үүрээ орхих хүртэл тэдгээр үүрийг хөндөхөөс зайлсхийх, экологич, мэргэжилтнээс дэлгэрэнгүй зөвлөгөө авах.	Биологийн олон янз байдлыг хамгаалах ЕСБХБ болон Европын Холбооноос гаргасан Шувуу хамгаалах стандартын шаардлагуудад нийцүүлэх.	ЕСБХБ ГШ1, ГШ6. ЕХ-ны Шувуу хамгаалах стандарт. Олон улсын шилдэг туршлага.	Гэрээт гүйцэтгэгч.	Модыг шилжүүлэхээс өмнө.	Барилгын ажил эхлэхээс өмнөх үеийн тайлан.	
6.3	Биологийн олон янз байдлыг хамгаалах, хадгалах. Шаардлагатай тохиолдолд, төслийн зүгээс тусгай хамгаалалттай газар нутгуудтай холбоотой зөвшөөрлүүдийг ажил эхлэхээс өмнө холбогдох орон нутгийн удирдлагуудаас авах, хамгаалал, хамгааллын зорилгыг алдагдуулахгүй байх. Энд барилгын материал тээвэрлэх, барилгын машин механизм зорчих зам, түр талбайнуудыг байршлаас нь хамаарч мөн хамруулна.	Биологийн олон янз байдлыг хамгаалах. ЕСБХБ болон улс орон, орон нутгийн холбогдох шаардлагуудад нийцүүлэх.	ЕСБХБ ГШ1, ГШ6. Орон нутгийн шаардлага. Олон улсын шилдэг туршлага.	Гэрээт гүйцэтгэгч.	Барилгын ажлууд хийгдэж эхлэхээс өмнө.	Холбогдох зөвшөөрлүүд.	
6.4	Биологийн олон янз байдлыг хамгаалах, хадгалах. Барилгын ажил эхлэхээс өмнө тарваганы судалгааг гүйцэтгэх. Төслийн нөлөөлөлд өртөх талбайд тарваганы идэвхитэй нүх (нүхэнд тарвага байгаа) тогтоогдвол байгаль хамгаалах мэргэжлийн байгууллагуудад хандан, тарвагануудыг нүүлгэн шилжүүлэх.	Биологийн олон янз байдлыг хамгаалах. ЕСБХБ болон улс орон, орон нутгийн холбогдох шаардлагуудад нийцүүлэх.	ЕСБХБ ГШ1, ГШ6. Орон нутгийн шаардлага. Олон улсын шилдэг туршлага.	Гэрээт гүйцэтгэгч.	Барилгын ажлууд хийгдэж эхлэхээс өмнө.	Судалгааг гүйцэтгэж, сар тутмын тайланд тусгана.	

№	Арга хэмжээ	Байгаль орчин, нийгэмд учрах эрсдэл (Хүлээх үүрэг/ Үр өгөөж)	Тавигдах шаардлага (Хууль тогтоомж, ЕСБХБ-ны гүйцэтгэлийн шаардлага/ГШ, шилдэг туршлага)	Нөөц бололцоо, хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ шаардлага, хариуцах тал	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Дэвшүүлсэн зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Хэрэгжилтийн статус
6.5	Биологийн олон янз байдлыг хамгаалах, хадгалах. Зайлуулсан буюу нүүлгэн шилжүүлсэн моднуудыг тухайн газарт нь 2:1 харьцаагаар нөхөн тарих. Энэ ажлыг гэрээт гүйцэтгэгчийн нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөнд тусган хэрэгжүүлэх.	Биологийн олон янз байдлыг хамгаалах. ЕСБХБ-ны шаардлагуудад нийцүүлэх.	ЕСБХБ ГШ1, ГШ6. Олон улсын шилдэг туршлага.	Гэрээт гүйцэтгэгч.	Барилгын ажлын дараа.	Нөхөн сэргээлтийн ажлын тайлан. Моднуудыг нөхөж тарих буюу шилжүүлэн суулгана.	
ГШ7	Уугуул иргэд						
7.1	Энэ төсөлд хамаарахгүй.						
ГШ8	Соёлын өв						
8.1	Соёлын өвд үзүүлэх нөлөөллийг үнэлэх, удирдах. Замын трассын дагуу болон барилгын ажлын талбайнуудын хэмжээнд археологи, палеонтологи, угсаатны нарийвчилсан судалгааг Монгол Улсын холбогдох хуулийн шаардлагад нийцүүлэн мэргэжлийн байгууллагаар хийлгэх.	Соёлын өвийн ач холбогдолтой газруудыг хамгаалах. Уламжлал, ёс заншилд хүндэтгэлтэй хандах. Монгол Улсын хууль тогтоомжийг дагаж мөрдөх.	ЕСБХБ ГШ1, ГШ8. Монгол Улсын хууль. Олон улсын шилдэг туршлага.	Дотоод нөөц бололцоо (ЗТХЯ). Бусад нөөц бололцоо – холбогдох яамнаас батламжилсан соёлын өвийн мэргэжилтэн/ мэргэжлийн байгууллага.	Барилгын ажлууд хийгдэж эхлэхээс өмнө болон гэрээт гүйцэтгэгчийн сонгож тодорхойлохоос өмнө.	Барилгын үе шат эхлэхээс өмнө гүйцэтгэсэн археологи, палеонтологи, угсаатны нарийвчилсан судалгааны тайлан.	
8.2	Соёлын өвд үзүүлэх нөлөөллийг үнэлэх, удирдах. Төслийн талбайн тодорхой хэсэгт зориулсан барилгын ажлын нарийвчилсан БОНМХШТ-ний бүрдэл хэсэг болох Соёлын өвийн менежментийн төлөвлөгөө, Соёлын өвийг сурвалжлан олох, судалгаа шинжилгээ хийх журмыг боловсруулж, хэрэгжүүлэх. Соёлын өвийг сурвалжлан олох, судалгаа шинжилгээ хийх журмыг танилцуулах сургалтыг	Соёлын өвийн ач холбогдолтой газруудыг хамгаалах. Уламжлал, ёс заншилд хүндэтгэлтэй хандах.	ЕСБХБ ГШ1, ГШ8. Олон улсын шилдэг туршлага.	Гэрээт гүйцэтгэгч.	Барилгын ажлууд хийгдэж эхлэхээс өмнө боловсруулж, барилгын үе шатанд хэрэгжүүлнэ.	Төслийн талбайн тодорхой хэсэгт зориулсан барилгын ажлын нарийвчилсан БОНМХШТ-ний бүрдэл хэсэг болох Соёлын өвийг сурвалжлан олох, судалгаа шинжилгээ хийх журам. Төлөвлөгөө/журмуудыг ЕСБХБ-д хүргүүлж хянуулан, татгалзах зүйлгүйг баталгаажуулна. Гэрээт гүйцэтгэгчид барилгын үе шатанд явцын тайланг сар, улирал,	

№	Арга хэмжээ	Байгаль орчин, нийгэмд учрах эрсдэл (Хүлээх үүрэг/ Үр өгөөж)	Тавигдах шаардлага (Хууль тогтоомж, ЕСБХБ-ны гүйцэтгэлийн шаардлага/ГШ, шилдэг туршлага)	Нөөц бололцоо, хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ шаардлага, хариуцах тал	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Дэвшүүлсэн зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Хэрэгжилтийн статус
	зохион байгуулах.					жилийн давтамжтай гаргаж, ТХН-д хүргүүлнэ.	
ГШ10	Мэдээллийг ил тод болгох, талуудын оролцоо						
10.1	<p>Барилгын үе шатны Талуудын оролцоог хангах төлөвлөгөө (ТОХТ), замын ашиглалтын үе шатны Гомдол барагдуулах механизм.</p> <p>Нэмэлт буюу төслийн ТОХТ-нд тулгуурлан барилгын үе шатанд хэрэгжүүлэх нарийвчилсан ТОХТ-г замын хуваарьт хэсэг тус бүрээр боловсруулж, ТХН-ээр батлуулах.</p> <p>Гэрээт гүйцэтгэгчид олон нийттэй харилцах ажилтныг томилж ажиллуулах.</p> <p>Хүн амд нөлөө үзүүлж болзошгүй төслийн үйл ажиллагааны талаар иргэд, оршин суугчдад урьдчилан мэдээлэл өгч, анхааруулах.</p> <p>Хүмүүс цугларсан цэгүүд, сургууль г.м өндөр эрсдэлтэй газруудын ойролцоо барилгын ажил гүйцэтгэх үед нөлөөлөлд өртөх эрсдэлтэй бүлгүүдийг хамруулсан (жнь: малчид – малаа хариулгагүй бэлчээхгүй байх г.м) ойлголт нэмэгдүүлэх, мэдээлэл өгөх сургалт, уулзалтуудыг хийх.</p> <p>Гомдол барагдуулах механизмын ажиллагааг хангах, бүртгэл хөтөлж тайлагнах.</p>	ЕСБХБ-ны шаардлагуудад нийцүүлэх.	ЕСБХБ ГШ1, ГШ10.	Гэрээт гүйцэтгэгч.	Барилгын ажлууд хийгдэж эхлэхээс өмнө боловсруулж, барилгын үе шатанд хэрэгжүүлнэ.	<p>Гэрээт гүйцэтгэгчид өөрсдийн хуваарьт хэсэгт харгалзах ТОХТ-г боловсруулж ТХН-ээр батлуулна.</p> <p>Гэрээт гүйцэтгэгчид нь олон нийттэй харилцах офис, цэгүүдийг тодорхойлж байгуулна.</p> <p>Гомдол барагдуулах механизмын бүртгэл, тайлан.</p>	
10.2	<p>Барилгын үе шатны Талуудын оролцоог хангах төлөвлөгөө (ТОХТ), замын ашиглалтын үе шатны Гомдол барагдуулах механизм.</p> <p>Төслийн ерөнхий ТОХТ-нд багтах нэмэлт ТОХТ-үүдийг боловсруулах г.м талуудын оролцоог хангах үйл явцыг ерөнхийд нь удирдаж,</p>	ЕСБХБ-ны шаардлагуудад нийцүүлэх.	ЕСБХБ ГШ1, ГШ10.	ЗТХЯ / ТХН.	Барилгын үе шатанд хэрэгжүүлнэ.	<p>Талуудын оролцоог хангахад чиглэсэн төслийн ерөнхий стратеги.</p> <p>Замын хэсгүүдийг хариуцсан гэрээт гүйцэтгэгчдийн талуудын оролцоог хангах үйл явцыг удирдлагаар хангана.</p>	

№	Арга хэмжээ	Байгаль орчин, нийгэмд учрах эрсдэл (Хүлээх үүрэг/ Үр өгөөж)	Тавигдах шаардлага (Хууль тогтоомж, ЕСБХБ-ны гүйцэтгэлийн шаардлага/ГШ, шилдэг туршлага)	Нөөц бололцоо, хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ шаардлага, хариуцах тал	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Дэвшүүлсэн зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Хэрэгжилтийн статус
	<p>хэрэгжилтийг хангуулах. Төслийн ТОХТ-нд АХБ/ЕСБХБ-ны төсөл болон замын хэсгүүдийн барилгын ажлыг гүйцэтгэх гэрээт гүйцэтгэгчид гэсэн талуудын оролцоог хангах удирдлагын арга барил зэргийг тусгасан байна.</p> <p>Гэрээт гүйцэтгэгчдийн талуудын оролцоог хангах ажлын гүйцэтгэлийг удирдлагаар хангах, хяналт тавих.</p>						